

Poštnina plačana v gotovini.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Beograd, 7. septembra. (Izv.) Po naredbi ministra za ljudsko zdravlje budo nadzor-

Zeneva, 7. septembra. (Izv.) Zastopniki držav Male antante so imeli v Zenevi konferenco, na kateri so se dogovorili o skupnem nastopu pri vseh vprašanjih, katerih rešitev se tiče držav Male antante. Razpravljali so o sanaciji Avstrije in Madjarske, o manjšinskem vprašanju, o razmerju do Bolgarije in Grške in o načrtih grškega zunanjeja ministra Rendisa o posebni varnostni pogodbi za Balkan. O Rendisovem predlogu pa belgajska vlada tako dolgo ne bo razpravljala, dokler ne bodo razčiščena vsa sporna vprašanja med kraljevino SHS in Grčijo zlasti glede Soluna in naših narodnih manjšin na Grškem. Jugoslovanska zunanja politika se bo v bodoče držala dveh smernic, ohranitve mirovnih pogojb in skupnosti Male antante.

Zeneva, 7. septembra. (Izv.) Za predsednika komisije, ki bo razpravljala o poročilu pravnih strokovnjakov o varnostni pogodbi, je izvoljen jugoslovanski minister znanjih zaved dr. Ninčič.

Zeneva, 7. septembra. (Izv.) V Zenevo se je pripeljala danes bolgarska delegacija pod vodstvom vnarnjega ministra Kalfova. Bolgarska delegacija bo poskušala doseči s posredovanjem Društva narodov veliko mednarodno posojilo kakor sta ga dobili Avstrija in Ogrska, intervenirala bo na korist bolgarskih narodnih manjšin na Grškem in poskušala bo tudi doseči mednarodno posojilo za vzdrževanje bolgarskih beguncev iz Grčije in Jugoslavije. Na ta način upa bolgarska delegacija spraviti pred Društvo narodov macedonsko vprašanje.

Zeneva, 7. septembra. (Izv.) Rešitev molskega vprašanja so odgodili na nedoločen čas. Izvolili so posebno komisijo, ki naj molsko vprašanje še enkrat preštudira.

Zeneva, 7. septembra. (Izv.) V Zenevo sta se pripeljala avstrijski kancler dr. Ramek in avstrijski poslanik iz Parizu, bivši avstrijski vnanji minister dr. Grünberger. Avstriji pričakujejo, da jim bo Društvo narodov znatno olajšalo mednarodno finančno kontrolo nad Avstrijo, ali pa jo celo ukinilo. Glede uvedbe prednostnih carin za Avstrijo odločitev še ni padla.

Seipel in Mussolini.

Dunaj, 7. septembra. (Izv.) »Der Abend« poroča, da je bivši kancler dr. Seipel odpotoval v Italijo, kjer se bo sešel z Mussolinijem, da nadljuje ona pogajanja, ki jih je bil prišel pred meseci avstrijski vnanji minister dr. Mataja. Krščansko-socialna glasila pa trde, da je dr. Seipel odpotoval v Bologno, kjer bo imel nekaj predavanj na kongresu italijanskega katoliškega dijaštva. Socialni demokrati in vsenemci pripravljajo o potovanju dr. Seipela interpelacijo.

Pogajanja za varnostno pogodbo.

Londan, 7. septembra. (Izv.) Pogajanja pravnikov za stilizacijo varnostne pogodbe so končana. Kakor poročajo »Times«, se bodo ministri vnanjih zadev pogajajočih se držav sešli v drugi polovici meseca na posebni konferenci, ki se bo vršila v Luganu ali pa v kakem drugem švicarskem ali italijanskem mestecu, da bo udeležba na konferenci omogočena tudi Mussoliniju. Po poročilu »Times« niso pričakovali, da se bo tako naglo dosegel sporazum v glavnih vprašanjih.

Pariz, 7. septembra. (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da se pravniški strokovnjaki niso zedinili v vprašanje, ali sme Francija poslati svojim poljskim in češkim zaveznikom preko nemškega ozemlja svoje čete na pomoč ali ne, ako bi bili ti državi napadeni. Nemški zastopnik dr. Gauss se je tej zahtevi odločno uprl.

Nemški protesti proti češki šolski upravi.

Praga, 7. sept. (Izv.) V Reschenbergu so priredili Nemci veliko protestno zborovanje proti odredbam češke šolske uprave, s katerimi se ukinja veliko število nemških šol in razredov.

Praga, 7. sept. (Izv.) V Toplicah na severnem Češkem je prišlo pri demonstracijah proti novemu češkemu šolskemu zakonu do burnih prizorov, ker je žandarmerija ostro nastopila proti demonstrantom. Le mirnemu posredovanju okrajnega glavarstva se je zahvaliti, da ni prišlo do prelihanja krvi.

Razstava portretnega slikarstva Slovenije.

(Jakopičev paviljon, od 29. avg. do 1. oktobra.)

Osnemem z velesejmom se je v soboto, dne 29. avgusta t. l. otvorila razstava portretnega slikarstva na Slovenskem od XVI. stoletja do danes. Priredila jo je Narodna Galerija v Ljubljani, nahaja se v bivšem Jakopičevem paviljonu, odprta pa bo, kakor je zaenkrat predvideno, do konca septembra. Povod razstavi in njeno svrhu je ob otvoritvi označil predsednik društva g. I. Zorman, iz čigar otvoritvenega govora posnemamo, da je smatrati to prireditve Narodne Galerije za nadaljevanje slovenskega umetnostnega dela, ki se je sistematično začelo s prireditvijo zgodovinske razstave slikarstva l. 1922. Razstava ima namen v občinstvu pobuditi l. zanimanje za našo zgodovino in osebnosti prednikov in tako vršiti dejanje narodne pobude in vzgoje, na drugi strani pa 2. zbrati umetnostni material v svrhu umetnostnozgodovinskega proučevanja ter z njim podati na portretnem polju pregled silnega razvoja slikarstva na Slovenskem.

Dosedanje delo Narodne Galerije je zelo kratkotrajno, pa zato tako uspešno kakor delo malokaterga slovenskega prosvetnega društva. Do pred nekaj leti še nismo imeli nobenih argumentov v roki, da bi mogli zavrniti očitke, da pred šibici Slovenci sploh nismo pokazali v svojem kulturnem in umetnostnem

VOJAŠKI ŠKOF BOMBERA BO ODSTAVLJEN.

Praga, 7. septembra. (Izv.) Generalni superijor češkoslovaške armade Bombera bo odstavljen. Sedaj je šel na dopust ne nedoločen čas. Pravijo, da se ne vrne več na svoje mesto. Vzrok zamere je držanje škola Bombere v znani Husovi aferi.

KATOLISKI SHOD V MORAVSKI OSTRAVI

Moravska Ostrava, 7. sept. (Izv.) Včeraj se je začel v Moravski Ostravi katoliški shod za severno Češko in Moravsko. Včeraj popoldne so zborovali katoliški telovadci.

RUSKA AKADEMIJA ZNANOSTI.

Moskva, 7. septembra. (Izv.) Proslava 200 letnice obstoja ruske akademije znanosti se je pričela v soboto. Navzočih je bilo mnogo učenjakov iz Nemčije, Holandije, Anglije in Amerike. Slavnostno predavanje je imel član akademije Pavlov.

Otvoritev planinskega doma na Krvavcu.

Želja, ki so jo dolgo vrsto let gojili planinci med Kamnikom in Kranjem zlasti oni v Cerkljah, misel, s katero se je že dolgo pečal osrednji odbor Slov. planinskega društva, načrt, ki so ga zadnja leta propagirali zlasti zimski športniki, se je v nedeljo uresničil. Slovensko planinsko društvo je otvorilo Dom na Krvavcu in s tem postavilo novo mogočno postojanko v prelepih Kamniških alpah.

Če je že vse obče zanimanje ob gradbi doma pokazalo, da je osrednji odbor izvrstno pogodil, ko se je odločil za zavetišče na Krvavcu, je otvoritvena slavnost to naravnost manifestirala. Zlepa menda še ni bila udeležba pri kaki podobni planinski slavnosti tako velika, kakor v nedeljo na Krvavcu. Od povsod so prilezli planinci na vznožje Krvavca (1700 m), kjer stoji novi dom slovenske turisticke. Večina je prišla že v soboto zvečer in ponoči, drugi v nedeljo tekom dopoldneva. Zato je bil dom v noči od sobote na nedeljo nabit poln in tudi pri Sv. Ambrožu nisi mogel najti nobenega kotička več, kamor bi mogel leči. Zato je večina celo noč bdela. V nedeljo dopoldne so v velikem številu pritisnili domačini iz cerkljanske in stahovske okolice. Planinci so hoteli uživati solnčni vzhod, a so bili zelo razočarani. Na žalost se je odšel jutraj Krvavec z vsem tako krasnim planinskim ozadjem v gosti megli, ki se ves dopoldan ni hotela umakniti in se je tudi popoldne šele ob 4 razpršila. Dasi je bila pa ta megla zelo neprijetna, vendar vsega veselja le ni mogla vdušiti. Slavnost se je zvršila po sporedu in udeleženci so bili veseli, da ni bilo dežja ali še kaj hujšega.

Slavnost otvoritve se je pričela s sv. mašo, ki jo je pred okusnim prirejenim planinskim oltarjem opravil č. p. Ciprijan Napast iz Kamnika. Pri maši je pel dovršeno italijanski zbor iz Kranja pod vodstvom okr. šolskega nadzornika Rusa in godel del čitalniškega orkestra. Peli so Nedvedovo mašo. Po sv. maši je imel č. pater Napast dogodku primeren nagovor, v katerem je izrazil misel, da je pohajanje planin pristno krščanska navada, tako pristna, da moremo reči, ako nekoliko predručajmo Tertulijanove besede: Anima christiana naturaliter montana. V sv. pismu stare in nove zaveze naletimo na celo vrsto dogodkov, ki so se odigrali na gorah. Gore so imele vedno velik vpliv na človeško dušo, saj nam kakor malokatera stvar razodevajo veličastnost dela božjih rok. Sklenil je z željo, da bi bil novi dom vedno obiskovalcem naših planin v telesno in duševno uteho, zlasti, da bi jim nudil prilipo, da zadostijo nedeljah in praznikih, ko jih največ pohiti ven v božjo naravo, svojim verskim dolžnostim. Saj je marljivi Aljažev klub poskrbel

za mašo skoro pri vseh planinskih kočah in bo to storil najbrže tudi pri tem veličastnem domu na Krvavcu. Nato je slovesno blagoslovil dom, pri čemur mu je odpeval pevski zbor, ki je zapel po blagoslovu veličastno »Molitev za slovenski rod.«

Po končanem blagoslovu je spregovoril predsednik Slov. plan. društva g. dr. Tomišek. Pozdravil je vse navzoče, zlasti zastopnike oblasti okrajnega glavarja Keteja iz Kamnika in župana iz Cerklj Andreja Murnika in župana iz Stahovice Ivan Prelesnika ter zastopnika baronice Apfaltrernove, lastnice kriške planine, kjer dom stoji. Dal je duška veselju osrednjega odbora nad novim domom, ki se vredno pridružuje svojim vrstnikom v Vratih, na Kredari in na Okrešlju. Zahvalil se je vsem, ki so gnoštno in drugače pripomogli, da je mogel osrednji odbor postaviti to veličastno stavbo. Zlasti gre zahvala baronici Apfaltrernovi, ki je z razumevanjem in velikodušnostjo, kakoršno planinsko društvo le redkokdaj najde pri lastnikih visokogorskega sveta, prepustila društvu prostor potreben za dom, nadalje šolskemu upravitelju Lapajnetu iz Cerklj, ki je vodil delo krajevnih faktorjev in prevzel upravo doma, višjemu gradbenemu svetniku inž. Skabernetu, ki je oskrbel tehnično vodstvo gradbe in »Ljubljanski stavbeni družbi«, ki je delo izvedla. Zahvalo je izrekel tudi vsem, ki so si prizadejali za čim lepšo proslavo otvoritve, posebno podružnicama v Kranju in Kamniku, č. p. Ciprijanu in planincem v Cerkljah. Nato je orisal na kratko zgodovino Slov. planinskega društva od izgradb prvih koč do zadnjega doma na Krvavcu. Povdaril je internacionalno gostoljubnost Slovenskega planinskega društva, ki so mu dobrodošli gostje v njegovih domovih in kočah planinci vseh narodov. Tej gostoljubnosti naj služi s častjo tudi novi dom, ki ga tem potom proglašajo za otvorjenega.

Topiči so pokali in iz pevskih grl je zadonela pesem »Gorski krajci« od Vilka Novaka.

Za predsednikom je stopil na zidano ograjo pred domom šolski upravitelj Lapajne in z drastičnimi vzgledi pokazal nasprotstvo, ki obstaja v življenju, potrebah in navadah meščanov in kmetov na deželi. Osvetlil je posledice, ki izvirajo iz tega nasprotstva in so obema, meščanu in kmetu, v škodo. Opozoril je na napake, ki jih kažejo tako meščani kakor kmetje, in je končno oba sloja pozval, da skušata eden drugega bolje razumeti in vzajemno delovati na prosep slovenskega planinstva zlasti v Kamniških alpah, kjer je za Slov. planinsko društvo še obilo dela; saj podajamo baš po naših planinah svojo roko bratom onstran meje, kjer je tudi še slovenska zemlja polna krasot, ki pa za enkrat ne moremo vanjo.

Pevci so zapeli »Na planince«.

Končno se je zastopnik baronice Apfaltrern inž. Hvastja zahvalil za pozdrave, ki jih je spregovoril predsednik dr. Tomišek, ter častil planinskemu društvu, da je kljub mnogim zaprekam z velikimi žrtvami zgradilo novi dom v Kamniških planinah, ki naj služi vsem ljubiteljem lepe narave, slovenskemu narodu pa bodi v čast in ponos in spomenik njegovega kulturnega dela.

S petjem članov »Grafike« iz Ljubljane je bila slavnost zaključena.

Nato so se udeleženci v skupinah posedli okoli doma. Megla se je sedaj nekoliko dvignila, da ni bilo več čutili neprijetnega hladu. Svirali so orkester, peke so harmonike, prepevali so ad hoc sestavljeni zbori, na stojnicah si mogli dobiti vsega, kar more in sme poželeli planince. Fantje so ukali. In da je bila slika tem pestrejša in da se je pokazala tudi jugoslovanska vzajemnost, je Cerkljan v irhastih hlačah, golih kolen, v kratkem jopiču s fesom na glavi prodajal čaj.

Dom sam je bil kakor mravljišče. Na-

ravno je, da si ga je hotel vsako ogledati in videti, kaj je ustvarilo vzajemno delo domačinov in osrednjega odbora. Dom je zgrajen po vzoru doma na Vršču, le da je zidan, dočim je vrščiki lesen. Iz veže prideš v prostorno sobo z dvema mizama in z lepo gorenjsko kmečko pečjo. Iz sobe vstopiš v kuhinjo, kjer opaziš, da je peč v sobi le fingirana, in stoji le dve steni postavljene ob štedilniku, ki greje tako tudi sobo. Dimnika, ki peljeta iz štedilnika, grejeta dve sobi v prvem nadstropju in skupno ležišče v podstrešju. Iz kuhinje je vhod v klet in v sobo oskrbnikovo. Iz veže peljejo stopnice v 1. nadstropje, kjer je ob veži 5 sob, na eni strani 3, na drugi 2. V podstrešju sta 2 sobici, pripravljeni za goste baronice, v ostalem delu so prirejene dveh etažah skupna ležišča za 20 do 30 oseb. V pritličju in 1. nadstropju sta tudi stranišči. Voda se zbira v Kapnici pod štedilnikom, razun tega je v bližini doma, samo 15 minut hoda oddaljen, studenec. Vhod v dom je od vzhodne strani. Okoli doma je nasuta in s kamnitim zidom podprta široka terasa, od koder se nudi gledalcu ob lepem vremenu prekrasen razgled na kranjsko ravnino in sorško polje, kamniško ravan in ljubljansko polje in na gorski svet, kjer stolujejo Grintovec, Kočna in Storžič.

Ker se je megla trdovratno oklepala vrha Krvavca (1853 m), so začeli gostje že ob dveh popoldne zapuščati kriško planino in se spuščati v dolino deloma v Kokro, deloma v Cerklje in Kamnik. Ko so se po kranjski ravnini peljali na železniško postajo, se je na enkrat pokazal Krvavec v vsej svoji mogočnosti in ob njegovem vznožju novi dom, viden kakor nobena druga slovenska planinska koča in v resnici spomenik slovenske kulture. In ni jim bilo žal, da so prisostvovali, dasi v megli, njegovi otvoritvi.

Cerkveni vestnik.

Obletnica prvega Marijinega kongresa in posvetitve svetišča Marije Pomočnice kristjanov na Rakovniku. V spomin na prvi Marijin kongres in na posvetitev Marijinega svetišča se bo pri Mariji Pomočnici na Rakovniku vršila danes dne 8. septembra spominna slavnost s sledečim sporedom: Dopoldne ob pol desetih govor in slovesna sveta maša. Popoldne ob pol štirih shod ljubljanskih Marijinih družb in Marijinih časticev. Pri shodu se podeli papežev apostolski blagoslov, ki ga je za to priliko izprosil v Rimu vodstvo Marijinih družb; nato pete litanije z blagoslovom. Po blagoslovu od pol pete do pol šeste pri lurski vodini (ob slabem vremenu v notranjih prostorih zavoda) akademija na čast Mariji Deoci. Marijin kongres, ki je pred letom dni v svojem nepriljubljenem sijaju vse očaral, nam ne sme izginiti v pozabnost. V to naj služi vsakoletna spominna slavnost. Kako bi se obliče ljubljanskega mesta, poljoč našega naroda, medsebojni boj raznih težej, življenje družin, vnaša ljudskih voditeljev in vzgojiteljev, kako bi se vse to zboljšalo in v najboljšem pomenu izpremenilo, ko bi vsi prišli in bi po mogočnem Pomočnici kristjanov našli pri Kristusu luč in zdravje in zveličanje. V mislih na vse to in v upanju na Mariji posvečena slovenska srca vabimo k obilni udeležbi zlasti Ljubljano in okolice.

Križanska moška in mladeniška Marijina družba ima danes zvečer ob 6. uri slovesen shod, pri katerem bodo sprejeti novi člani. Ker se po božnost na Rakovniku prične že ob pol štirih, ne bo prav nič ovirala družbenikov, ki bi pohiteli na Rakovnik, da dospo pravočasno v Križanko.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

8. septembra: Opera: Verdi: »Aida«.

Verdi: Aida. Zadnja predstava za časa ljubljanskega velesejma je Verdijeva opera »Aida«, ki se poje danes ob pol 8. uri v opernem gledališču. Pri tej predstavi poje prvkrat na našem odru ulogo Amonasa g. Pavel Holodkov. Ostale vloge poje: gdč. Pirkova, ga. Thieryjeva, ga. Ribičeva ter gg. Betetto, Orlov, Mohorič in Župan. Opero dirigira g. Neffat, režijo vodi g. Bučar. Ker so v tej operi zaposlene naše najboljše moči, bo predstava brez dvoma prvovrstna ter opozarjamo na njo posebno še zunanje goste. Predprodaja pri dnevnih blaginjah v operi od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure popoldne ter od 7. ure dalje pri večerni blaginji.

nosti vseh vrst. V španskih in benečanskih nočah, z gubanimi ovratniki in skrbno spletenimi vlasuljami se vrsti pred teboj plemstvo iz XVII. XVIII. stoletja, pomembne in pozabljene osebe. Tu je z bratom županom škof Chrön, najjačja osebnost XVII. stoletja, motor protireformacije, nekje boš našel Trubarja in Dalmatina, njih smrtna nasprotnika, potem so tu brižinski in lavantinski škofje v svili, žamet, oklepih člani plemiških rodbin Ajman, Turn, Stroblhof, Valvasor, Codelli, Rasp, Peer, Lamberg... malokatero ime ti bo neznano. Potem so tu borci za slovenstvo, politiki, pesniki, učenci, veljaki iz XIX. stoletja, med njimi Vodnik, Josipina Turnograjska, Prešeren, ki visi nasproti svoji Juliji, so tu Čop, Langus, Toman. Kaj se je res še leta 1844. prvič javno zapisala beseda »Slovenija« in je vzniknil pojem slovenstva? Kdo bi verjel, kako smo se razvili prej ko v sto letih mi Slovenci! Tu so borci iz tistih časov, naše stare matere in očete se sladko nasmihaajo z biedermaierskimi miniaturo, ponosno nosijo slovenske matrone zlate avbo na glavah. To so lica Slovencev, skozi do najmodernejših dni. Pa bodisi psiholog ali steno-graf ali karkoli, hvaležen boš Galeriji za to razstavo in če te umetnost nič ne briga.

Še bolj prideta na svoj račun s to razstavo umetnik in zgodovinar. Znanost je obogačena s tem, da so po tej razstavi stilonarzojne meje jasnejše in preciznejše, kakor so bile za historične razstave, razstava je spravlja na dan celo vrsto novih, doslej neznanih ali še ne vidnih del novih umetniških osebnosti. Nedol-

go, pa bo mogoče vsako sliko precizno datirati in agnosirati, razvojni obrisi pojmov: slovenski barok, rokokoo, romantika, renesansa, so neprimerno ostrejši kakor so bili še pred nekaj leti. — Najmanj slik je na razstavi iz XVI. stoletja, ko je najbolj cvelo stensko slikarstvo, nekaj več materiala je iz XVII. stoletja, velika in pesira množica je poznozbaročnih in rokokojških portretov, največja pa je zbirka iz XIX. stoletja, romantika, biedermaier, realizem. Koncem XVI. in še nekaj čez zač. XVII. stol. se drži pri nas stil, ki bi ga po analogiji iz Italije imenoval visokorenesančnega (n. pr. donaterska slika Khieslov iz Poreberja), še preden pa se ta menja, zanese k nam nasilna kulturna preorientacija za protireformacije val romanističnega baroka, ki za nekaj desetletij zamegli, pa vendar ne zaduši domačega elementa v našem slikarstvu, ki tli pod laško obleko individualno, določno vidno dalje. Odtlej ona razgibana vrsta portretov, zasukanah s telesi v globino prostora, z mogočnimi pozami, nasilnimi gestami in imponujočimi udi, topečimi se v luči in senci. To so portreti iz dobe baročnega romanizma; kakor so ti portreti na italijanski način komponirani, obdelani v luči in senci, so imeli njih modeli laške obleke, sestavljali kosila na laški način, če mogoče tudi govorili laški, le »Dorfungen und gemeine Leut«, kakor pravi Valvasor, so takrat še govorili slovenski. Ob koncu stoletja, ob zarji prosvitljenega veka se opazi v umetnosti važna stilna mena, v vsem kulturnem življenju pa osamosvojitve od Ita-

Dnevne novice.

Občinske volitve v Zagorju. Pri občinskih volitvah v Zagorju, ki so se vršile v nedeljo 6. t. m., je dobila SLS 68 glasov (3 odborniki), krščanska socialna delavska zveza 78 glasov (4 odborniki), komunisti 200 glasov (9 odbornikov), samostojni demokrati 115 glasov (5 odbornikov), socialni demokrati (Čobal) 94 glasov (4 odborniki). SLS je dobila skupno 146 glasov in 7 odbornikov. Udeležba pri občinskih volitvah je bila znatno manjša kakor pri skupščinskih volitvah. Takrat je volilo 752 volivcev, sedaj pa samo 555. Pri skupščinskih volitvah je dobila SLS 189 glasov, demokratje 151 glasov, Pucelj 2, Prepeluh 4, komunisti 231, Murn 24, narodni socialisti 64, Čobal 75, Pastorek 10.

Katehetske nagrade. V »Osnovni Nastavici št. 24 na strani 857 je izšla spet nova naredba prosvetnega ministra o katehetski nagradi za vnanje šole. Zal, da je samo naredba. Teh imamo pa pri nas že toliko, da ne vemo, kam jih naj. Ampak dejanja ni. Mi pa tega hočemo, zziroma vsaj potrebni smo, da se naredbe izvršujejo v dejanju.

K katehetskim nagradam. Vsako četrtletje se veroučiteljem ukazuje, da napravijo prijave za nagrade za verouk. Prijave se pošljejo, nagrad pa ni nobenih ali pa jih prejmejo samo nekateri. Ako ni toliko kredita, da bi se vse veroučitelje za delo tudi plačalo, potem se naj za prihodnje četrtletje objavi v listih: »Kredita za veroučitelje ni.«

Prve tožbe po novem tiskovnem zakonu. Pri zagrebškem sodišču sta vloženi dve tožbi po novem tiskovnem zakonu. Ena tožba je vložena proti uredniku »Radniške borbe« Bogiču po čl. 45. tiskovnega zakona, drugi pa proti uredniku »Hrvatske Svijesti« po čl. 70. istega zakona. Obenem pa poroča ljubljanski »Narodni dnevnik«, da ga toži šef prosvetne uprave za ljubljansko oblast dr. Pavel Pestotnik in sicer zaradi klevete. Po novem zakonu mora glavni urednik doprinesti dokaz resnice v 8 dneh.

Glavni urednik »Narodnega dnevnika« katelega, kakor gori omenjeno, toži šef prosvete v Ljubljani dr. Pavel Pestotnik, pozivljajo vse one, ki so se čutili od gospoda dr. Pestotnika kdaj prizadeti, zlasti seveda učitelje in profesorje, da naj mu pošljejo oziroma osebnopodaj tozadevne podatke in doprine k materijalu, ki ga hoče »Narodni dnevnik« predložiti v svrhu doprinešenja dokaza resnice. Dr. Pestotnik toži »Narodni dnevnik« zaradi članka »O bivši prosvetni upravi v Ljubljani in Mariboru«, v kateri očitno N. D. dr. Pestotniku pristanost. Poziv, oz. prošnjo glavnega urednika »Narodnega dnevnika« tudi mi s svoje strani toplo podpiramo in prosimo zlasti naše somišljenike, da se odzovejo, ker je ta pravda velike politične važnosti. Materijal mora biti kmalu doposlan, oziroma podan, ker mora po novem zakonu glavni urednik ves dokazilni materijal že v 8 dneh sodišču predložiti.

Kmetijsko-gospodinjstva šola v Repnjah otvori s 15. oktobrom zimski kmetijsko-gospodinski tečaj, ki traja šest mesecev in sicer od 15. okt. 1925 do 15. aprila 1926. V zavod, ki je v rokah šolskih sester iz reda sv. Frančiške, se sprejme 18 gojenk z vsjo potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 450 Din na mesec. Nekolkovane, lastnoročno pisane prošnje naj se opremijo s sledečimi potrebnimi prilgami: 1. zadnje šolsko izpričevalo, 2. zdravniško izpričevalo, 3. krstni list, 4. posestni list, potrjen po davčni oblasti, 5. obvezno pismo staršev ali njihovih namestnikov, da bodo zanje plačali vse stroške šolanja, 6. zavezni list gojenk, da se bodo natančno ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem gojenk, ki naj bodo vsaj 16 let stare, je vlagati do 1. oktobra 1925

lje. Patosa gest in silnoudnih pojav, boja luči in sene je konec, portreti so postali vitki, tanki, gracilni, nastopila je najsijajnejša doba naše stare umetniške tvornosti, slovenski rokoko s Savoyetom, Metzingerjem, Wergantom, Jelovškom. Na razstavi vidiš najimnnejši Metzingerjev portret, grofa Lamberg, ki vzbuja občno pozornost, vidiš Savoyetove portrete grajščakov Ajman, Wergantove škofo in barone Codelli. XVIII. stoletje je ponos te razstave. Prehod na XIX. označuje Layerjevi, prvič razstavljeni portreti, dalje Herrleinova, Potočnikova dela, ki že vodijo v poznejšo romantiko, biedermeier za Langusom, Stroyem, Tomincem, Karingerjem, Künlom. Največjo dvorano na razstavi polnijo dela iz tega časa. Slede predhodniki modernega impresionizma, Šubice so deli že med moderne, ker moderno pripravljajo. Desno dvorano so si uredili moderni za Jakopičem, Sternenom, Kobileo, Veselom, Groharjem, Jamo, Vavpotičem, Šantlom in mladi Kos, Jakac ter Pilon. Pogrešamo v celokupni sliki zastopstva bratov Kralj. Sicer je pregled našega portretnega slikarstva v toliko popoln, v kolikor je skoro vsako pomena vredno umetniško ime vsaj z enim delom zapano na razstavi. Poleg domačih umetnikov so na razstavi zastopani tudi neki dvomljivi domačini in tudi tujci, ki so delovali pri nas: Tischbein, Padevin, Verelst, Steiner, ena slika se pripisuje Almanachu.

Razstava je prvič predstavila javnosti dela Savoyeta, ki pomeni za raziskavanje umetnosti XVIII. stoletja velevažno odkritje. Njegove slike iz l. 1725. so za svoj čas primeroma

pri vodstvu kmetijsko-gospodinjstva šole v Repnjah, p. Vodice nad Ljubljano, kjer se lijo, Dunaja, ostale Avstrije itd.

V Komendi bo v nedeljo Marijinega imena dne 13. septembra slovesna zahvalna služba božja ob 10. za nove bronaste zvonove, razstavljene na velesjemu iz ljublj. zvonarne.

V zavodu usmiljenih bratov v Kandiji se je nastanil pričetkom t. m. meseca kot sekundarij doktor vseh zdravilstva g. Igor Franko. Dr. Franko je rodom goriški Slovence, sin znanega odvetnika in poslanca dr. Franka v Gorici. Zanimivo je, da so zdaj trije Primorci v zavodu usmiljenih bratov; ti so: provincial P. Leopold Daneu z Opčin p. Trstu, šolski upravitelj v pok. Janko Leban in zdravnik dr. Igor Franko.

Ob začetku šole je za uvod v novo šolsko življenje najbolj priporočljivo berivo **Zgodovinskih anekdot**, ki dijaka na lahek način pripeljejo iz počitniškega mišljenja do resnega šolskega dela. Tretji zvezek je izšel pred par meseci.

Kot vojaškega begunca zasledujejo italijanske oblasti sina odvetnika dr. Tume. Dr. Tuma je res prebival okoli 30 let v Gorici, je pa rojen na Kranjskem. Njegovo prošnjo za italijansko državljanstvo so mu Italijani odbili in zato je precej čudno, zakaj naj bi bil njegov sin danes italijanski vojaški begunec.

Letni sejm. Dne 28. septembra 1925 se vrši na Vel. Slevici pol ure od kolodvora Vel. Lašče letni živilski in kramarski sejm kakor tudi za konje in drobnico. V okolici je mnogo lepe živine, radi romarske cerkve bo tudi udeležba velika. Zato se vabijo živilski in konjski kupci ter kramarji, vsak bo prišel na svoj račun.

Neutemeljene govorice. Pred dvema mesecema smo poročali, da je bil povozen na železniški progi med postajama Grusuplje in Šmarje-Sap posestnik Stare. Moža so našli na progi zelo razmesarjenega. Kako je prišel mož pod vlak, ni dognano. Bržkone se je vračal po progi in ga je prehitel vlak, ali pa je mož celo na progi obležal. O tej zagonetni smrti pa so se začele širiti med ljudstvom najrazličnejše govorice, glasom katerih je bil mož zaklan, da je imel prezezan vrat in je morilec po svojem zločinu zavlekel truplo na železniški tir, da bi onemogočil nadaljno preizkavo. Ker so se podobne govorice vedno bolj širile, so odredile oblasti čez 2 meseca, da se truplo izkoplje in izvrši obdukcija trupla. Obdukcijo sta izvršila ljubljanski sodni zdravnik dr. Travnar in pa zdravnik dr. Panče iz Grosupelja. Zdravnik sta ugotovila, da ni na trupu nobenega znaka tuje krivde in da so vse te govorice neutemeljene in izvrjajo le iz ljudske domišljije.

Ne kupujte vojaških predmetov. V zadnjem času je bilo prijavljenih več nakupov vojaške obleke, perila in čevljev. Prodajajo tudi celo vojaško municijo. Kupci se opozarjajo, da naj ne kupujejo vojaških predmetov, ki so last vojaške uprave. Tak nakup ima zelo nerodne posledice. Kupec zgubi blago in denar ter je poleg tega še prav občutno kaznovan radi nakupa ukradenega blaga.

Med vožnjo ukradena listnica. Dijak srednje tehniške šole Viktor Zamuda je prijavil, da mu je bila med vožnjo iz Zidanega mosta v Ljubljano ukradena črna usnjata listnica, v kateri je imel okrog 2000 Din gotovine in nekaj listin.

Inserenta pod šifro »Sluga« prosi uprava, da vrne proslcem izvirne dokumente, ker jih nujno rabijo.

Sedem let ne bi pojedla družina makaronov, s katerimi je zgrajen ogromen stolp na velesjemu v paviljonu »E« tovarne »Pekate«.

stilno zelo napredne in kvalitetne. Nov mojster, ki se more uspešno postaviti ob bok doslej znani četvorici naših velikih rokokojskih mojstrov. Dalje je tu kopica kranjskih in štajerskih mojstrov, ki se prvič vidijo v Ljubljani in so deloma »izkopani« iz pozabe: Schlenderer, Tomšič, Patek, Dorfmeister, Kenekel, Vogl, Kastner, Vachtl, Strauss... so tu dela že znanih mojstrov, ki so se nanovo našla in prvič pokazala: Rainwaldt, Metzinger, Layer, Tominc in še cela vrsta drugih del, ki es niso bila razstavljen.

Taka razstava v obeh ozirih, ki jih je Galerija imela pred očmi, zadošča svojemu namenu in pomeni izza razstave 1922. drugo veliko zaslugu društva za slovensko umetnostno zgodovino. Glede aranžmaja bi se gotovo našle še katere, morda res malo enostranske želje, tako postavim bi si umetnostni historik želel videti dela istega umetnika skupaj, da bi imel lažji pregled; toda pičnost prostora je zahtevala kompromis. Z veseljem treba konstatirati, da so potrebe tako narasle in v žalostjo konstatirati, da je dobri stari Jakopičev paviljon postal pretesen in tako naj bo ta natrpna razstava memento tistim, ki imajo odločevati pri akcijah, da dobi Galerija časom večje razstavne prostore.

Razstava pomeni za Slovence neprecenljivo važno in veliko kulturno dejanje, za katero moramo biti hvaležni: Narodni Galeriji za delo in trud, lastnikom in zbirkam, ki so slike posodili, pa za uvidevnost in življenje za kolektivno stvar.

Dr. S. V.

Gospodinj, upoštevajte! Naše mišo znamke »Gazela« se izdeluje iz najfinejših snovi, ki perilu ne škodujejo. Zato perete z njim brez truda ter dosežete, da je perilo res snežno belo.

Objekt občudovanja na velesjemu je mlin na veter tovarne čokolade Mirim in njena razstava izdelkov. Nanizano je tam toliko finih slaščic, da se ljudje kar ločiti ne morejo od njih.

— Bluze najnovejše priporoča trdka Kristoflič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 1447 »Buddha« čaj na velesjemu — ogledite si »H« paviljon št. 461—465.

Parno in kadno kopališče v hotelu »Slon« bo za časa velesesne odprto vsaki dan od 7.—18. zvečer.

Torek, 8. t. m.

razprodaja vzorcev po tovarniških cenah. zadnji dan letošnjega velesesja. Detajlna

Vsi na velesesjem!

Iz Ljubljane.

Rojstni dan prestolonaslednika Petra se je v nedeljo 6. t. m. v našem stolnem mestu zelo svečano praznil. V soboto zvečer in v nedeljo jutraj so baterije na Gradu oddale več topovskih strel, dopoldno pa sta se vršili liturgije v pravoslavni kapeli in pa katoliška zahvalna služba božja v stolnici, ki so ji prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti, inozemski konzuli in mnogo občinstva. Nato je bila po mestu vojaška parada, na kateri so bili vojaški uniformirani s čeladami, in pa defilè pred državnimi in vojaškimi funkcijonariji. Zvečer je bil po mestu mirozov z bakljado.

60 letnico rojstva je obhajal 7. t. m. livarski mojster zvonov g. Karel Krušič in obenem 47 letnico svojega obrta v livarni zvonov. Iskreno čestitamo!

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Šolsko leto 1925-26 se prične v ponedeljek 14. sept. s sv. mašo ob 9. uri v Križankah. Po službi božji se zbere učenci in učenke v svojih razredih, da se jim razloži disciplinarni red in naznani urnik. V torek 15. sept. ob 8. uri se prične redni pouk. Ponašljajni izpiti se vrše dne 9., 10. in 11. sept. V I. deškem letniku je še nekaj mest prostih. Interesente poziva ravnateljstvo, da se zglašajo najkasneje do sobote 12. sept. do 10. ure. Lanski učenci II. letnika, ki so dovršili šolo z dobrim uspehom, so že vsi v službah. Absolventi imajo pravico na dijaški rok. Kdor 14. sept. ne pride v šolo in ustmeno ali pisмено ne opraviči svoje odsotnosti do 10. ure dne 14. sept., bo črtan in se sprejme na njegovo mesto drug oz. druga. — Ravnateljstvo.

Višji tečajni izpit na humanistični gimnaziji v Ljubljani v septemberskem roku so napravili: Orehek Franc iz Šiške, Uršič Anton, Valand Milan iz Ljubljane in Ladislav Vrbič iz Sodražice.

Umrlj so v Ljubljani: Josip Petrovič, prejemalec lesa, 75 let. — Matija škof, posestnikov sin, 35 let. — Helena Pavlin, uradnikova vdova, 78 let. — Anton Schmidt, mizarški pomočnik, 66 let. — Kristina Berce, hči dinarice, 12 let. — Antonija Jančar, trgovčeva vdova, 66 let. — Terezija Žankar, kočarjeva hči, 11 let.

Vojaška zaprisega vojnih obveznikov, ki so rojeni v letih 1875 do 1905. Po naredbi vojnega ministristva F. D. št. 40780, z dne 22. septembra 1923, se morajo zapriseči na Njegovo Veličanstvo kralja Srbov, Hrvatov in Slovence vsi vojaški obvezniki od rojstnega letnika 1875 pa do rojstnega letnika 1905. Za izvršitev zaprisege se odreja sledeče: 1. Vsem v Ljubljani stanujočim vojnim obveznikom rojstnih letnikov 1875 do 1905, ne glede na rojstvo in pristojnost, ki so bili kadarkoli spoznani za sposobne ali omejeno sposobne, se je od 9. do 19. septembra 1925 od 8. do 13. ure s svojimi vojaškimi listinami zglašiti v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu« radi vpisa v seznamek zapriseženih vojnih obveznikov, in sicer po nastopnem redu: Dne 9. septembra letniki 1875, 1876, 1877; 10. sept. 1878, 1879, 1880; 11. sept. 1881, 1882, 1883; 12. sept. 1884, 1885, 1886; 14. sept. 1887, 1888, 1889; 15. sept. 1890, 1891, 1892; 16. septembra 1893, 1894, 1895; 17. sept. 1896, 1897, 1898; 18. sept. 1899, 1900, 1901; 19. sept. 1902, 1903, 1904, 1905. 2. Zglašiti se morajo tudi hranilci, samohranilci in oni obvezniki (zlasti dijaki), katerim je bila odložena služba v kadru. 3. Obvezniki, ki so služili že v naši vojski in so tam bili zapriseženi, ali obvezniki, ki so bili že pri vezbah zapriseženi, so oproščeni zglastitve in ponovne zaprisege. 4. Vsak obveznik dobi pri zglastitvi izkaznico, ki bo obenem vstopnica na prostor, kjer se bo izvršila zaprisega. 5. Po izvršeni zaprisegi se izkaznice pobero in na podlagi teh izkaznic se vpiše zaprisega v spiske in izkaznice. 6. Dan in kraj zaprisege, ki bo najbrže meseca oktobra v Mišičevi vojašnici, se objavi pozneje. 7. Posebni pozivi se ne bodo izdajali. Ta razglas velja kot poziv za zglastitev, kakor tudi kot poziv za zaprisego. 8. Odškodnina kakršnakoli ni predvidena. 9. Po členu 21. ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se mora vsak državljani pokoriti zakonom, služiti interesom narodne skupnosti, braniti domovino in uositi državna bremena. Na podlagi tega čle-

Krojaški atelje

K. Pučnik

Tavčarjeva ul. 3

najboljše angleško blago

prvovrstno delo

na je predpisana tudi ta zaprisega, kateri se je brezpogojno podvreči. 10. Kdor se odtegne zglastitvi in zapisegi, je kriv prestopka po § 45 v. k. z. in prestopok kaznuje po § 12 zakona o postopanju vojaških sodišč — vojaško sodišče. 11. Obveznik, ki se obdolži prestopka po § 445 v. k. z., se takoj pritegne v preiskovalni zapor, kjer ostane do izvršene preiskave, odnosno do nastopa svoje kazni. 12. Opozarjamo na stroga določila s pripomnjo, da se od zaprisege izostali obvezniki poleg drugega najbrže vpkličejo na dve ali tritedensko orožno vajo, po orožni vaji pa se zaprisežejo.

Ljubljanski trg je bil ves teden dobro obiskan. Pozna se, da so se pričele šole in da je velesesjem. Povpraševanje po blagu je bilo veliko, zlasti po sadju. Dovaža se vsakovrstno domače sadje, cene niso pretirane, ker skuša mestno tržno nadzorstvo, kolikor je v danih razmerah mogoče, cene znižati čim nižje. Ker so gospodinjje povpraševale zlasti po češpljah, so se jim morale cene diktirati, da si je ljudstvo moglo nabaviti potrebno sadje. Primer za ceno češpelj v Zagrebu se ne v bistvu pa so cene dovolj nizke, zlasti ker v Ljubljano kmetje ne pripeljejo kar na vozovih. Poskočila je tudi cena jajcem, vendar se preko 3 Din za par ne dovoljuje prodaja. V bistvu pa so cene dovolj nizke, zlasti, ker se prodaja na trgu le lepo sveže blago. Kilogram govedine po mestu velja 16 do 19 Din, na trgu 18, 15 in 9. Cena različnemu drobstvu je ostala ista. Kilogram teletine velja 17 in 20 Din. Svinjina, preščiče meso prve vrste 27.50, druge 29 do 25, trebušne slanice 25 do 26, slanice ribe in sala 29 do 30, mešane slanice 28, slanice kranjskih prašičev 22.50 do 25, masti 39, šunke 35 do 37, prekajenega mesa I. 35, II. 35, koštrunovega 14 do 15, kozličevine 20 do 22, konjskega mesa 9 do 12. Klobasam je ostala cena ista kot pretekli teden. Perutnina: mali piščanci 12 do 15 Din, večji 15 do 25 Din, kokoš 25 do 30, petelin 25 do 40, raca 25 do 30, domač zajec manjši 8 do 12, večji 13 do 18. Ribo so po isti ceni. Morskih rib ta teden ni bilo na trgu. Občinstvo se tudi tu opozarja, da se smeje ribe prodajati le na kilogram in po določenih ceni. Vsak nasprotni slučaj naj se naznani podpisnemu uradu. Ponovno opozarjamo zlasti na cene mleku, ki velja liter na dom postavljeno 3 Din, v mlekarni 2 Din 75 par in na trgu 2 Din 50 par. Tega naj se vse stranke drže. Surovo maslo je kilogram po 45 do 50 Din, čajno maslo 60 do 65, maslo 40 do 50, bohinski sir 38, sirček 9 do 10. 1 kilogram belega kruha 6 Din 50 para, črne: ga 5.50, rženega 5.50. — Sadje 1 kg luxus jabolok 8 Din, jabolok I. 6—7, II. 4—5, III. 2 do 4, 1 kg luxus hrusk 11—12, krušk I. 8 do 10, II. 6—8, III. 2.50—4, 1 kg lušenih orehov 35, 1 kg češpelj 3—4, 1 kg goriškega grozdja 14—16, banaškega 9—13, specerijsko blago: 1 kg kave portoriko 68—72, Santos 52—56, Rio 44—52, pražene kave prima 84—100, II. 72—76, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne primese 24, riža I. 10—12, II. 8—10, liter namiznega olja 22, jedilnega olja 19, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, kilogram soli morske 4.50, kamene 4.50, celega popra 34, mletega popra 36, paprike 20, 1 kg sladke paprike po kakovosti 52, liter petroleja 70, 1 kg testenine I. 14, II. 10.50, pralnega luga 3.75, čaja 72 do 120; mleviski izdelki: banaška moka št. 0 5.75, ameriška 6, moka št. I. 5.25, št. 3 4.50, št. 5 4.50, kaša 6, ješprenja 6—7, ješprenčka 10—14, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50, koruznega zdroba 4.50, pšenčnega zdroba 7, ržene moke 5, ajdove moke prima 9, II. 7. Zelenjava: salata 4—5, radič 3—3.50, zelje 1—2, rdeče zelje 3—4, kisló zelje 4, ohrovt 3—4, karfiol 10—29 po kvaleteti, kolarabe 3—4, špinacea 6—7, paradižniki 2.50—4, kumare 0.50—1, kumarce za ukisavanje 100 kom 8—15 po kvaleteti, buče 25 para do 1 Din, fižol v stročju 2.50—5, luščen 3—4, čebula 2—3, česen 15, krompir 1—1.25, repa 75 para do 1, kislá repa 3, gobe: jurčki 8—16, (merica 3.50—4.50), korenje, peteršil, zelenjava za juho 7—8, malancani 1—2.50 po kvaleteti. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Znižanje cene kruhu v Ljubljani. Mestno tržno nadzorstvo je pozvalo ljubljanske peke, da v najkrajšem času znižajo cene kruhu, ker bi sicer bilo mestno tržno nadzorstvo prisiljeno ceno kruhu diktirati. Toliko v vednost občinstvu. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Državni osrednji zavod za ženski domači obrt, Turjaški trg 6, II. prične z rednim poukom dne 10. 9. Poučevalo se bo klekjanje, šivane čipke, teleda, file, biserna dela ter belo in pisano vezenje.

Ne pozabite

na slovite dežne plašče, ki jih nudi samo trdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana. Velesesjem paviljon »I« 615—617 ali pa Dvorni trg 3. pod »Narodno kavarno«

Na živinorejski razstavi v nedeljo se je pripetila težka nesreča. Ker so nekega bika dražili, se je odtrgal. Ko je hotel nek neznanec pomagati detčku, ki je čuval bika, ga je ta pritisnil ob leseno ograjo ter mu zdrobil prsni koš. Ranjenec je padel v nezavest, prepeljali so ga takoj v bolnico.

Vlom v vilo Samasa na Karlovski cesti. Kot smo že kratko poročali, je bilo vlomljeno v petek v vilo Samasa na Karlovski cesti. Med opoldanskimi urami je vlomil tat, ki je moral vse razmere prav dobro poznati, v pisarniške prostore zvonarne »Strojnih tovarn in livarn«. Nalomil je že precej staro in obrabljeno blagajno, iz katere je odnesel 27 tiker se mu je gotovo zelo mudilo, popolnoma pri miru. Vlom so tekoma popoldneva opazili in ga takoj prijavili policiji. Uvedla se je obsežna preiskava. Vlomilcu je baje policija že na sledu.

Zasačen tat na velesejmu. V paviljonu T. Grošelj je zasačil natak Vinko Trinker iz Maribora železniskega uslužbenca Josipa Strohsacka ravno ko je basul v žepe steklene krožnike za pepel. Poklical je stražnika, ki je ugotovil tatvino in odpeljal moža na velesejsko stražnico. Tam so ga preiskali in so res našli pri njem tri take krožnike, malo čašico za kavo s krožnikom, kozarec in pa pet gumijastih žog. — Dalje je bila ukradena na velesejmu soprog mehanika Ili Kristanovi iz otroškega vozička črna usnjata torbica, v kateri so bili trije robci, dva ključa in pa 200 Din gotovine.

Vdova, brez vsake pokojnine, boleha, 76 let stara, prosi usmiljene gospe, da bi ji podarile kaj ponošene obleke. Zahvaljuje se vnaprej vsem iz srca! Darila sprejema Košak Marija, Kongresni trg 3, pod streho.

Državni namestnik, ki je že tretje leto brez družinskega stanovanja in ki je bil pred štirimi tedni deložiran, išče dobrosrčnega človeka, ki bi mu oddal v najem ali podnajem prazno sobo, za katero bi plačeval do 400 Din mesečne najemnine. Imenovani je oče dveh nedoraslih otrok in 50 odstotni vojni invalid. Že štiri tedne stanuje v neki avtogarazi, ki je zelo vlažna, brez oken in skrajno nehygienična. Družinski oče je nevarno bolan na pljučih in se mora vsled odredbe zdravnika, da ne zapade tuberkulozi, nujno izseliti iz nehygienične garaže. Vsled tega se obrača za pomoč do dobrosrčnih ljudi. Blagohotne ponudbe naj se naslovijo na naslov: R. V. Ljubljana, Justična palača, ali pa se oddajo pri vratarju.

NOVOSTI

Finančnih ulstrov in oblek Vam nudi najugodnejše
JOS. ROJINA — LJUBLJANA.
Za časa velesejma popust. 5616

Iz štajerske.

Smartno na Paki. Tu se je poročil g. Karl Presker z gospo Mikuš, vdovo po trgovcu Ign. Mikušu. Pri slavnostni gostiji je starešina gospod Filip Obu nabral za novi zvon za podružnico 10.000 kron.

Ljutomer. Dne 30. avgusta se je pri nas ustanovila Vinarska zadruga, ki je bila za naš okraj že zdavna potrebna. Pristopilo je k nji kar skrajna 29 članov — znamenje, da se vinogradniki zavedajo, da je edino v združitvi moč in da se bodo potem zadrugištva najlažje našla pota, da se ublaži sedanja kriza v vinogradništvu. Saj vinogradnikom korporacije, od katerih bi najprej pričakovali pomoči in podpore, delajo še težave. Tako je letos Kmetijska podružnica morala za galico plačati celo carino, in to samo radi tega, ker je naročila galico naravnost od tvrdke in ne potem Kmetijske družbe v Ljubljani. Za načelnika Vinarske zadruge je bil izvoljen g. Jakob Rajh, sedanjí načelnik Okrajnega zastopa in namestnik poslanca dr. Hohnajca; že njegovo ime jamči, da se bo zadruga uspešno razvijala. — V soboto, dne 5. t. m. nas je obiskal zagrebški škof dr. Premuš, ki je imel ta dan birmo v sosednji Strigovi. Pripeljal se je popoldne z avtom in v spremstvu svojega tajnika g. Pavliča, nedeljskega g. dekana, štrigovskega župnika g. Možarja in kaplana Lichtenbergerja v Ljutomer, si ogledal cerkev in se nato zopet odpeljal v Strigovo nazaj, kjer je drugi dan, v nedeljo zopet delil sv. birmo.

Proti odebeltosti deluje s kolosalnim vspehom
samo Vilfanov čaj.
Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.
Proizvajalaboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204

IZ MARIBORA.

PROSLOVA 70 LETNICE DRUŠTVA KAT. ROKODELSKIH POMOČNIKOV V MARIBORU.

Maribor, 7. septembra.

Ljudi se je obrnil sedemdesetlet in napovedal, da hoče življenja. Bila je — da govorimo odkrito — vsa proslava 70 letnice obstoja najstarejšega mariborskega obstoječega društva ne toliko ogledalo dosedanjih uspehov, kolikor opozorilo javnosti, somišljenikom in vsem onim, ki jim je dobro vzgojen, pošten, moralno trden rokodelski stan pri srcu, da je treba začeti, začeti orati neobdelano njivo s požrtvovalnostjo in ljubeznijo! In če hočemo usmeriti s pravilno smerjo tudi rokodelsko-obrtniško gibanje, je treba začeti smoteno, sistematično — na globoko in na široko, kakor se je to zgodilo in se razvija dalje pri prosveti,

telovadbi, politiki, zadržanostu in delavstvu! In v to je izzvenela sleherni želja posameznih govornikov...

Sobotni komerz je bil naravnost prisrčen. Društveni pevski zbor iz Ljubljane ga je otvoril s himno. Komerz se je udeležil tudi mariborski knezoškof dr. Karlin, ki je v svojem pozdravu povdaril, da se mu zdi povojno to društvo kakor neobdelana njiva, ki pričakuje delavcev. Spricho nevarnosti, ki groze neorganiziranemu rokodelstvu, zlasti mladim pomočnikom baš v mestu, nam katoličanom ne more biti vse eno, kaj se z njimi godi, mi jim moramo dati roko in srce, da bo blagoslov dobro porabljenih mladostnih dni rodil žetev v moški dobi, da gremo za plemenitostjo, zopet obrnemo tudi pogled na dušo in srce! Kateri škof, mnogo odličnih kulturnih delavcev, med njimi raniki dr. Medved. Dajmo temu društvu tudi mi srce in roke v pomoč. Župan dr. Leskovec je povdaril, da tvorijo baš v Mariboru rokodelci in obrtniki s pomočniki jedro našega meščanstva, zato se je treba zavesti naloge, ki jo ima to društvo kot naraščaj in baš mi katoliki skrbimo, da bo to društvo v bodoče vtisnilo svoj obraz v to jedro našega mesta.

Komerz je pozdravil še veliki župan g. dr. Pirkmajer s pismom, ker se radi zadržanosti komerza ni mogel osebno udeležiti, dalje g. poslanec Zebot, zastopnik zagrebškega društva g. Rihtarič, zastopnik vrhniškega društva g. Weingerl. Vrli pevci Ljubljancje so s planinskimi pesmami dopolnili in godba Kat. mladine, ki kar skokoma napreduje, je izpolnila še ostali prosti čas.

Nedeljsko mašo je daroval knezoškof, govoril je društvu g. prof. Živovrtnik.

Ob pol 11 se je vršilo zborovanje v dvorani Zadrugo-gospodarske banke, katerega so se udeležile zastopnice ženske zveze z zastavo, izobraževalnega društva Studenci in Lajtersberg z zastavama, Mladina z zastavo, dalje 3 zastopniki iz Zagreba, 20 iz Ljubljane, 4 iz Novega mesta, 6 iz Vrhnike z zastavami. Po pozdravnem govoru g. predsednika Ljubše, zastopnika drž. oblasti dr. Pfeiferja, g. Pavlina iz Ljubljane in g. Lorberja je g. kanonik Stroj razložil pomen in zgodovino rokodelskih društev. Kakor nekdanj Kolping na Nemškem, Križanič, škof dr. Napotnik, dr. Medved v preteklem času, zbudimo tudi mi v novo življenje društvo, ki je dalo dosedaj Mariboru že 3500 obrtnikov. Od zborovanja je bila poslana udanostna brzojavka kralju in papežu.

Po zborovanju se je vršila debata o strokovnih zadevah — reorganizaciji in zvezi vseh društev v Jugoslaviji.

Društvo je popoldne v nedeljo priredilo veselico pri Gambrinusu, v ponedeljek pa izlet v Falo-Ruše.

Morda je bila prireditelj društva, ki se ravno postavlja na noge, zamišljena v prevelikem obsegu, oziroma ima za tako nalogo premalo delavcev na razpolago. Ali klic smo morali slišati vsi: v Mariboru je treba začeti z vso resnobo in sistematično tudi pri tem stanju! Inteligenca je dolžna, da se za svojo izobrazbo narodu oddolži! Vsak košček krede je zanj plačal narod z žulji! Društvu pa je treba mladih, živahnih Kolpingov, krepkega odbora in bodočnost našega mesta se bo lahko štela po dekadah tega društvenega življenja.

• • •

Izredna seja občinskega sveta. V sredo ob 6 zvečer se vrši izredna seja občinskega sveta. Dnevni red: mestna stanovanjska hiša.

Proslava rojstnega dne prestolonaslednika se je vršila v Mariboru v soboto s pokanjem iz topičev, v nedeljo so se vršile običajne civilne in vojaške svečanosti. Mesto je bilo v zastavah.

»Volksstimma« nima miru radi našega delavskega dne. Zadnje število je skoraj celo posvetila »klerikalcem«, izšla vse, kar se je kdaj nabralo v katerikoli vrsti socialistične literature, za danes, 8. t. m. pa kliče na shod z edinim dnevnim redom: »Klerikalni delavski dan«. Mi na to izpade ne odgovarjamo, uredništvu »Volksstimme« pa priporočamo, da, če jim je zmanjkalo že vsakega gradiva, naj se vsaj udeležuje delavskega dne, da bo vendar enkrat nekaj strokovnega slišalo o delavskem gibanju!

OBLEKE

za gospe in dečke kupite najceneje pri trvdki
LOŽAR & BIZJAK
LJUBLJANA Sv. Petra cesta šte. 20.

IZ PTUJA.

Profesor Ladislav Mlaker je premeščen iz Prokuplja v Srbiji v Ptuj, kjer je že nastopil svojo službo. Podeljeno mu je isto mesto, ki ga je prej zavzemal in ki so ga takoj po njegovem odhodu razpisali, hoteč nastaviti drugega prosilca. V moralnem pogledu je torej dano zadoščenje, ni pa povrnjena materialna škoda, ki jo je imel s premeštitvijo.

Spremembe v minoritski jugoslovanski provinciji. V dne 1. do 7. sept. so bili pod predsedstvom p. generala Alfonza Orlića iz-

voljeni: za provinciala p. Ban Burić, za provincialnega tajnika p. Avguštin Ceola, za kustosa zagrebške pokrajine p. Gabrijel Cevo, za kustosa splitske pokrajine p. Jožef Miolin. Za gvardijana v Ptuju p. Berd. Polonijo iz Splita, za gvardijana v Zagrebu p. Jožef Mišlović, za gvardijana v Splitu p. Vid Markovina, dosedanji gvardijan v Ptuju, in za gvardijana v Šibeniku p. Marko Kraljević. Definitor za zagrebško pokrajino p. Avgust Nečetić, za splitsko p. Ignacij Aljinović. Magister novicov je p. Ladislav Glavina in vodja samostanske šole v Ptuju p. C. Sparožić.

Poroka. G. Joško Lipovš, strojevodja, rodom iz Rudnika pri Ljubljani in gdč. Angela Arnuš, odlična cerkvena pevka v minoritski cerkvi, sta bila v nedeljo poročena. Cerkevni zbor je na predvečer zapel nevesti podoknico.

Sejmsko poročilo. Na živinski sejmi dne 1. septembra so prignali 263 volov, prodanih 88 po 8.50—7.75 Din kg žive teže; 300 krav, prodanih 181 po 6.50—3.75 Din kg žive teže; 2 teleti, prodani po 11—9 Din kg žive teže; 61 juncev, prodanih 24 po 7—6.50 Din kg žive teže; 98 junic, prodanih 37 po 8—6.50 Din kg žive teže; 37 bikov, prodanih 25 po 8—5.75 Din; 65 konj, prodanih 23 po 5000—1000 Din komad; 80 kobil, prodanih 27 po 5000—1000 Din komad; 35 žrebet, prodanih 24 po 700 do 400 Din; lepša tudi nad 1000 Din.

Na svinjski sejmi dne 2. septembra so pripeljali 109 svinj in 210 prašičev, prodanih je bilo 152 po 13.50—11 Din kg žive teže. Prasci od 7—12 tednov stari po 225—100 Din komad.

Specielno za gospe DUHOVNIKE nudi najceneje

zimske suknje, dežne Hubertus-plašče za 10% popusta

ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA
FRAN LUKIČ — Pred škofijo šte. 19.

IZ TRBOVELJ.

Potres. V soboto okoli 9 se je čul lahek potres z bobnenjem s smeri južno-vzhodno — severo-zapadno.

Izplačilo odbitega ročnega davka. Mladoletnim delavcem, starim pod 18 let in starim nam 60 let, se je izplačal ročni davek od aprila t. l. sem, kateri jim je bil odtegnjen pri plači. Umevno, da je zaraditega vladalo veliko zadovoljstvo in veselje, vedo pa naj tudi to, da se je največ trudil, da bi se ta davek ukinil in da se je vsaj nekoliko spremenil, naš poslanec dr. Gosar. Ako bi socialni demokratje ali kdo drugi to dosegel, kakšno vpitje bi bilo!

Veselica Dekliške zveze v Knezdolu se je vršila v nedeljo prvič z igro pod Petkovim kozolcem v najlepšem redu. Vse točke igre so se precizno izvajale in občinstvo je bilo nad vse zadovoljno. Tudi prosta zabava je bila prisrčna in so tamburaši pokazali vso svojo umetnost. Tudi veselica gasilnega društva na travniku gasilnega doma se je vršila v splošno zadovoljstvo. Godba na lok in godba fanfar sta neumorno igrali. Veselica je bila nadvse dobro obiskana in postrežba točna in izvrstna. Pridno se je streljalo za dobitke in pri dobitku za janjce je enega dobil g. učitelj Tori, drugega neki rudar.

Sreča v nesreči. Rudar Henrik Naraglov iz vzhodnega okrožja je padel v jami v rov (šah). Sreča v nesreči je pa bila ta, da je padel v rov, za njim pa voziček za premoč, pa se mu razun nekaj prask na hrbtu ni nič zgodilo. Danes je že šel iz bolnišnice in se šetal na cesti proti Trbovljam.

Defekt avtomobila. Potniški avto g. Mišla Rozina je v nedeljo običal na cesti v bližini g. Dimnika. Potniki morajo seveda godrnjati iti potem peš, ali čakati na druge avto-priložnosti.

GRITZNER in FENKS KOLESA

in številni stroji edino elegantni, najtrpežnejši, zato tudi najcenejši samo pri

JOS. PETELINC-U,

poleg Prešernovega spomenika, Ljubljana.

Iz Prekmurja.

Solske razmere v Prekmurju. Pišejo nam: Naše ljudstvo si je oddahnilo, ko smo z osvoboditvijo dobili svoje narodno šolstvo. Od početka sicer naše osnovne šole niso služile zadostno svojemu namenu radi slabih učnih moči, ki so se prve čase nameščale po naših šolah. Tolažili smo se, da bo boljše, ko se razmere uredijo. V resnici smo zdaj z osnovnim šolstvom precej na boljšem, vendar pa je v Prekmurju še veliko šol, ki nimajo zadostnega števila učnih moči. So šole trirazrednice, dvorazrednice, kjer poučuje celo šolsko leto ena sama učna moč. Zato se v resnici čudimo, da hoče učna uprava likvidirati zasebna učiteljska, češ, da je nadprodukcija učiteljskega naraščanja. Čemu so potem naše šole brez učnih moči? Še bolj pa se moramo pritoževati radi naših meščanskih šol. Meščanska šola v M. Soboti je že ukinjena in letos so ukinili meščansko šolo tudi v Lendavi. V nevarnosti je bila gimnazija, ki se nam jo je posrečilo rešiti, a ni pomoči pri meščanskih šolah. Pribiti moram, da se je v lendavsko meščansko šolo v prvi razred hotelo vpisati nič manj, ko pet-

deset otrok. Lendava, ki je povečini mažarska, ki pa želi, da se njeni otroci nauče našega jezika, se čudi, da se za državno in narodno misel ter kulturo obmejnega prebivalstva tako važen zavod ukinja. Mi bi zelo radi vedeli za razloge? Omenim še to-le. Narodni poslanec g. Klekl se je radi lendavske meščanske šole obrnil na g. velikega župana mariborske oblasti že na koncu preteklega šolskega leta in ta je obljubil, da šola ne bo ukinjena. Šola je bila kljub temu tik ob pričetku novega šolskega leta ukinjena. Dolenje-lendavski meščanje so poslali protest proti ukinitvi, kojega efekt pričakujejo z veliko napetostjo v strahu, da bo vse zaman. Vseh kulturnih Slovencev dolžnost pa je, da nam moralno pomagajo, da naša meščanska šola ostane. — Šolnik domatin.

Cerkve v Prekmurju. Požrtvovalno naše ljudstvo vkljub težki gospodarski krizi zida cerkvi. Ta mesec bosta posvečeni: na Hotizl (posvečena) in na Kobilju. Obe ti vasi do sedaj nista imeli svojih cerkva in duhovnikov. Impozantna je zgradba cerkve v Bogojini, za katero je izdelal načrt znani umetnik g. Plečnik. Takšne cerkvene zgradbe ni v celi Jugoslaviji. Letos pride cerkev samo pod streho. Pri Sv. Juriju na Goričkem zidajo istotako krasno cerkev. V Vel. Poljani pa je že posvečena in se je formirala tu nova fara. To je vsekakor občudovanja vredna požrtvovalnost in naprednost našega naroda.

Koleša kupite najbolje in najceneje pri trvdki
J. Gorec palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospo-
svelska cesta 14.
Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi

Iz ostale Jugoslavije.

Potres. Iz Kraljevice smo prejeli: Dne 5. sept. je bil tu ob 8.44 močan potresni sunek. Napovedalo ga je zemljoklo podzemno grmenje, prihajajoče od severovzhoda, ki je trajalo tri sekunde. Sunek je podrl par dimnikov.

Belgrad napreduje. Med vojno porušeni Belgrad naglo napreduje. Kjer so stale nekdanje male turške kolibe, se dvigajo danes velike, moderne palače, ceste tlakujejo, omrežje cestne železnice se širi. Država in občina ne varčujeta z denarjem, kadar gre za povzdigo in olepšavo glavnega mesta države. Mnogo je pa trpelo mesto vsled pomanjkanja javnih parkov in nasadov. Še to jesen pričnemo vati 20 hektarjev obsegajoč del Topiderskega brda, ki ga bodo izpremenili v angleški park. Občina bo dala na razpolago pot, drevje in grmičje pa bo dala nasaditi ministrstvo za gozde in rudnike. Letos bo dogotovljena tudi lepa avtomobilska cesta od Belgrada na Avalo. Hrib bodo Avalo pogozdili, na vrhu pa postavili primerno poslopje za izetnike. Za tlakovanje še netlakovanih ulic pa bo najela občina novo posojilo v znesku 10 milijonov dolarjev, ki bo te dni podpisano. Denar bo dala na razpolago ameriška tvrdka Mac Daniel.

Ustavljene kazni za prestopke pri volitvah. Veliki župan v Zagrebu je izdal odredbo, da se ukinjajo vse kazni, izrečene na podlagi naredb iz l. 1854. zaradi kršenja javnega reda in miru za časa zadnjih državno-zborskih volitev.

Znižane cene za kruh v Zagrebu. Tržno nadzorstvo v Zagrebu je določilo za kruh sledeče cene: Bel kruh 5 dinarjev kilo, soršen kruh 4.50 Din, črn kruh 3.50 Din. Cena malega peciva ostane kot doslej 50 par, mora pa tehtati 4 in pol deke vsak kos. Vsakemu peku, ki se ne bi držal določenih cen, bodo vzeli obrtni list.

V Zagrebu se je ponesrečil mizarski pomočnik Dragotin Pečnik. Padel je s podstrešja v prizemlje in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Prepovedani listi. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo razširjanje lista »Dalmazia«, ki izhaja v Milanu, in lista »Internationaler Tausch- und Korrespondenz-klub«, ki izhaja v Frankfurtu na Odri, ker pišejo sovražno naši državi.

Nov list. Okoli 15. t. m. začne izhajati v Osijeku nov dnevnik »Narodni glas«. Novi list bo glasil HSS.

V vlaku okraden. Na progi Nova Kapela — Nova Gradiška sta v vlaku napadla dva neznanca moža trgovca Mesiča iz Pinjavora, grozila mu z revolverjem in mu odvzela 25 tisoč dinarjev. Napadalec sta stara okrog 28 let, eden je visok približno 165 cm in nosi karirano športno čepico, njegov tovariš pa je črnolas in okoli 170 cm visok.

Izgon tujcev. V Subotici so pričeli čistiti vrste raznih tujcev-inozemcev, katerih se je tam posebno veliko nabralo in med katerimi je veliko sumljivih oseb. Notranje ministrstvo je odredilo, da morajo postati naši državljani ali pa se morajo izseliti. Ker se nekateri niso hoteli odzvati temu pozivu, so v zadnjem času izgnali iz države okrog 40 inozemcev. Čiščenje med tujci se še nadaljuje.

Zalostna smrt brata in sestre. V Bileci je popadel stekel pes brata in sestro Pero in Maro Savkovičev. Ker se nista pravčasno prijavila zdravniku, sta oba pred par dnevi umrla po groznih bolečinah.

Naročajte »Slovenca«!

Iz Primorske.

Pogreb g. župnika Andreja Uršiča. Dne 7. septembra dopoldne so pokopali pokojnega župnika g. Uršiča na pokopališču na Vogerskem. Pogreba se je udeležilo 17 duhovnikov iz bližnje okolice in nešteta množica ljudstva. Obilna udeležba je pokazala, kako priljubljen je bil pokojnik v vseh slojih prebivalstva.

Nevihite na Goriškem. Na Goriškem že nekaj dni neprestano dežuje. Nevihita se vrsti za nevihto. Posebno hud je bil naliv v noči od četrtka na petek v Solkanu in na Sv. Gori, kjer je voda napravila ogromno škodo. V Solkanu se je odtrgal od Sv. Katarine velik plaz zemlje, ki je odnesel posestniku Avgustu Bratužu hlev z vsjo živino vred.

Jugoslovanski znanstveniki pri italijanskem naučnem ministru. Italijanski minister je sprejel v avdienci rektorja belgrajskega vseučilišča Popovića in profesorja Ristića.

Premestitev slovenskih železničarjev. »Edinost« poroča, da namerava vlada premestiti vse slovenske železničarje iz novih krajev v stare. Vse prošnje niso nič pomagale. Slovenski železničarji bodo morali zapustiti svoje domove in se preseliti v Italijo.

Proti slovenskim hotelirjem je začel ži-

vahno gonje tržaški »Piccolo«. Enkrat se je obregnil ob tujerodne lastnike hotelov, prednočišč in gostlin v Opatiji, enkrat pa je zamahnil po hotelirjih v Postojni. Sedanji opatijski in postojnski hotelirji Italijanom niso všeč, ker niso in ne morejo biti Italijani, »Piccolo« pa bi rad videl povsod samo Italijane. Dvomljivo pa je, če bo Piccolova akcija imela uspeh, ker se utesne zgoditi, da bodo s tujerodnimi hotelirji izginili tudi drugi tujci iz Opatije, Postojne in njene okolice pa tudi nekaj laških hotelirjev ne bo poitalijančilo.

Zračni promet med Trstom in brionskimi otoki naprava vpeljati lastnik znanih letovskih naprav na brionskih otokih veleindustrialec Kuppelwieser.

Nesreča pri vožnji olave. Ivan Čubej iz Erzelja pri Vipavi je vozil olavo domov. Na nekem ovinku se je voz prevrnil v globok jarek. Pri padcu se je en vol ubil, drugi pa si je zlomil noge. Čubej je lahko poškodovan.

Vsled božjasti padla v ogenj. V Dobri na Goriškem je prišla božjast 17 letno Alojzijo Šiličev, ko je kuhala večerjo. Nesrečnico je vrglo tik ognja, tako da se ji je vnela obleka. Dobila je težke opekline. Prepeljali so jo v goriško bolnico.

Gospodarstvo.

V. Ljubljanski velesejem.

NEDELJA.

Nedeljski obisk je bil rekorden. Vsi vlaki, ki so prišli v Ljubljano, so pripeljali veliko število tujcev in domačinov. Na doletenjskem in gorenjskem kolodvoru je bilo opaziti, da so sedeli ljudje celo na strehah vagonov. Pretežno del so tvorili obiskovalci z dežele, bližnji okoliščani in Ljubljanci. Popoldne je bilo naravnost nemogoče priti skozi paviljone. Radi prevelike gneče je padlo več ljudi v nezavest in je morala stopiti v akcijo resnična postaja. Kljub ogromnemu obisku je beležiti več zaključkov kakor n. pr. 100 vagonov lesa za Italijo.

Po približni cenitvi je prišlo dosedaj v Ljubljano čez 8.000 tujcev, skupno pa cenijo obisk v nedeljo na 25.000. Zastopane so vse pokrajine naše države, izredno velik delež je iz Hrvatske in Slavonije ter Macedonije. Iz inozemstva so prišli tujci iz Bolgarije, Italije, Dunaja, ostale avstrije itd.

PONDELJEK.

Kljub temu, da je opoldne padal dež, je obisk še vedno bil znaten. Cenijo ga na 6000 ljudi. Obiskalo je sejem 6 šol (med temi 2 meščanski) pod vodstvom svojih učiteljev, ki so si ogledali predvsem tudi higijensko razstavo. Posetil je sejem tudi g. Blašković kot zastopnik Centralne industrijskih korporacij. Od tujcev jih je bilo zelo veliko iz Italije (San Remo, Reka, Trst, Gorica in cela vrsta primorskih mest), iz Avstrije (predvsem Dunaj, Viktring itd.), iz Nemčije (Lipsko), iz Francije (Strasbourg), iz Rumunije (Sillistria) i t. d.

Čeprav se velesejem bliža koncu, je bilo danes dopoldne zabeležiti še več sklepov, popoldne se je pa začela nadrobna razprodaja po nizkih cenah. Nekateri trdke dajejo celo 50 odstotkov popusta.

Po dosedanjih informacijah je tretjina vseh razstavljalcev imela ugodneši poslovni rezultat kakor lani, tretjina približno ravno tako kakor lani, dočim je tretjina izjavila, da je potek poslova letos bil slabši kakor lansko leto na velesejmu. Če bi mogla naša trgovina, industrija in obrt pristati na plačilne pogoje kakor jih zahtevajo kupci, bi vsekakor bil rezultat še boljši; pristati nanje pa ni mogoče radi visokih obresti.

Splošno je dobro uspela tekstilna industrija, elektrotehnika in tudi delema industrija strojev, medtem ko so posli bili nekoliko slabši v železarski stroki. Zelo dober poslovni rezultat izkazuje usnjarska in čevlarska stroka, to pa predvsem radi resnično nizkih cen. Ogromna večina razstavljalcev je z uspehom zadovoljna in je že izjavila, da se čisto gotovo udeleži prihodnjega velesejma.

Aparat za gašenje ognja »Flammenlösch«, ki je izdelek tovarne za ognjegasna sredstva v Celovcu (Feuerschutzmittelabrik in Klagenfurt), je bil letos tudi razstavljen na V. ljubljanskem velesejmu. Uporabili so se tudi poskusi z aparatom z najboljšim uspehom. Aparat je brez vsakega mehanizma, vsled česar ne more odpovedati. Če ogenj izbruhne, se vrže v ogenj, pri čemer se, ker je iz stekla, razdrobi in iztekajoča tekočina ter iz nje razvijajoči se plini ogenj pogasijo. Ker je ta aparat v primeri z drugimi po ceni, si ga lahko vsak nabavi in se zaradi tega priporoča.

Anton Verbič, trgovina s sirom na debelo in delikatesami, paviljon 3, št. 131—133 ima v treh kojah lepo okusno razložene vrste sira od 10—80 kg težke hlebe, lepo krasno blago. Tu se lahko vidi, kako napreduje naša sirarska industrija, posebno v Sloveniji, kjer so sedaj zelo velike zaloge sira. V Ljubljani se nahaja ta pod njegovim spretnim vodstvom lepo se razvijajoča delikatesna in špicerijska trgovina v Stritarjevi ulici št. 2.

Ljubitelji fotografije!

Prva slovenska učna knjiga

»KAKO SE NAUČIS FOTOGRAFIRATI«

JE PRAVKAR IZSLAL

V vsaki knjižarni. Cena 9 Din.

Svetovna žetev 1925.

Mednarodni poljedelski institut v Rimu je objavil v začetku t. m. svojo cenitev svetovne letine. Iz teh podatkov je razvidno, da je Evropa v resnici imela zelo dobro žetev in tudi rezultati iz severne Afrike in Kanade so ugodni. Slabe žetevne rezultate izkazujejo severnoameriške Zedinjene države in Indija, katerih pridelek zaostaja za lanskim.

Nima pa še poljedelski institut v rokah podatkov iz sovjete, Rusije, iz Francije, Nemčije, iz Jugoslavije in iz Češkoslovaške. V vseh teh državah je pričakovati boljši rezultat kakor lani. Zato bodo tudi končni rezultati veliko boljši kakor dosedanja.

Iz Argentine in iz Avstralije poročajo, da lepo vreme opravičuje nade na dober pridelek.

V naslednjem podajemo rezultate v milijonih meterskih slotov (v oklepaju rezultati za leto 1924 in 1923, ker je bila leta 1923 izredno dobra letina).

1. Pšenica. Evropa 17 držav 194 (152, 200), Kanada in Unija 287 (309, 346), Azija 4 države 102 (108, 111), in severna Afrika 4 države 99 (23, 29), skupaj 612 (592, 686). Letošnji pridelek pšenice je torej za 3,4% večji kakor lanski, pač pa zaostaja za onim, rekordnim iz leta 1923 za 11%.

2. Rž. Evropa 15 držav 106 (70, 101), Kanada in Unija 17 (20, 22), skupaj 123 (89, 123); rži se je torej letos pridelalo več za 38% in ravnotoliko kot v rodovitnem letu 1923.

3. Ječmen. Evropa 16 držav 72 (64, 83), Kanada in Unija 67 (60, 60), Azija 3 države 30 (25, 23) in sev. Afrika 3 države 20 (16, 20), skupaj 189 (165, 186); pridelek ječmena je torej letos za 15% večji kakor lanski in približno enak onemu iz leta 1923.

4. Oves. Evropa 15 držav 91 (82, 99), Kanada in Unija 270 (286, 277), severna Afrika 3 države 3 (2, 3), skupaj 364 (370, 378), pridelek ovsja zaostaja torej za lanskem za 2% za onim iz leta 1923, pa za 2 in pol odst. Upoštevati je treba, da se ti podatki nanašajo na države, ki so lani producirale ca. 70% pridelka ječmena in 60% pridelka ovsja.

Koruzi. Cenitev so znižale zaradi neugodnega vremena severnoameriške Združene države, medtem ko je v Evropi pričakovati dober pridelek.

Krompir. V Evropi je krompirju zelo koristilo deževje v juliju; v Uniji in Kanadi ga bodo pridelali manj kakor lani.

Sladkorna pesa. V vseh važnih evropskih državah se sladkorna pesa ugodno razvija, tako da je bo letos več kakor lani. V Kanadi in Uniji pa je bo manj kakor lani.

Bombaž. V Uniji cenijo, da bodo letos pridelali ravno toliko bombaža kakor lani. V britski Vzhodni Indiji ga bo več kakor lani.

Borzni sestanki. V smislu sklepa borznega sveta z dne 4. t. m. se bodo vršili borzni sestanki od 11. do 12. ure pričenši s 1. septembrom t. l. od 11. do 11.25 se vrši blagovna, od 11.35—11.50 pa efektivna borza.

Nov papir na ljubljanski borzi. Kakor čujemo, je ministristvo trgovine in industrije dovolilo notiranje delnic Tovarne klobukov »Šešire« d. d. v Skofji Loki. I. emisija obsega 12 tisoč petsto komadov po 100 Din nominalne, II. isto, skupno torej 2500.000 Din. Dividenda podjetja za leto 1924. je znašala 12 odstot.

Novi senzali na ljubljanski borzi. Na seji borznega sveta z dne 4. t. m. je bilo imenovanih 5 novih senzalov.

Izkaz Narodne banke o stanju s dne 31. avgusta 1925. (Vse v milijonih dinarjev, v oklepaju razlika napram stanju z dne 22. avgusta 1925.) Aktiva: kovinska podloga 517,8 (+ 9,0), posojila na menice in vrednostne papirje 1143,2 (+ 4,9), račun za odkup kronskih bankovcev 1186,3, račun začasne zamenjave 367,8, državni dolg 2966,3, vrednost založenih državnih domen 2138,3, saldo raznih računov 1216,2 (+ 77,6), skupaj 9.535,5; pasiva: glavnica in rezervni fond 34,2,

bankovci v obtoku 5965,0 (+ 108,7), račun začasne zamenjave 367,0, državne terjatve 2,0 (— 33,8), razne obveznosti po zira računih 815,4, po raznih računih 139,3, skupaj 954,5 (+ 16,7), vrednost založenih državnih posestev 2138,3, azija 74,3, skupaj 9535,5; obrestna mera neizpremenjena.

Pred konkurzom Hrvatske sveopće prometne banke d. d. v Zagrebu. Proglašena je odsvojna prepoved med Hrvatsko sveopčo prometno banko, d. d. v Zagrebu, kar pomeni isto kot konkurz. Banka datira iz leta 1911. Delniški kapital znaša 2500.000 Din. Banka se je po vojni pečala z blagovno trgovino. Banka nudi 40 odstotkov.

Indeks cen v veletrgovini za mesec avgust t. l. Po računu belgrajskega »Privrednega pregleda« je znašal indeks cen v veletrgovini za mesec avgust t. l. 1642 točk napram 1785 točkam v juliju t. l. Indeks je torej padel za 8 odstot. Posamezne skupine predmetov so izkazovale v avgustu sledeče indekse številke (v oklepaju številke za julij): poljedelski produkti 1539 (1922), živina in meso 1787 (1787), sadje in izdelki 1399 (1633), stavbni material 1766 (1856), kolonijalno blago 1406 (1474) in industrijski izdelki 1955 (2040). Iz tega je razvidno, da so najvišje cene industrijskim izdelkom, kar je v glavnem povzročil novi car. tarif.

Naš izvoz v juliju 1925. V mesecu juliju t. l. je znašal naš izvoz 291.494 ton v vrednosti 568.970.167 dinarjev ali v zlatu 51.388.111 Din. V juliju lanskega leta je bil izvoz 335.940 ton v vrednosti 686.286.373 dinarjev ali v zlatu 44.415.518 dinarjev. Glavni izvozni predmeti so bili sledeči: koruza 59.494 ton v vrednosti 120,8 milijona dinarjev; gradbeni les 76.730 ton v vrednosti 83,4 milijona dinarjev, jajca 2457 ton v vrednosti 58,3 milijona dinarjev, živa goveda 14.671 glav v vrednosti 51,5 milijona dinarjev, sveže meso 1146 ton v vrednosti 24,5 milijona dinarjev, surov baker 615 ton v vrednosti 15,2 milijona dinarjev, opij 25 ton v vrednosti 13,4 milijona dinarjev, svinice v ploščah po 2 toni v vrednosti 12,1 milijona dinarjev in cement 22.814 ton v vrednosti 10,9 milijona dinarjev. Skupno smo izvozili v prvih 7 mesecih t. l. 2.436.831 ton v vrednosti 5.073.456.241 dinarjev oz. v zlatu 431.087.926 dinarjev. V prvih 7 mesecih lanskega leta je znašal izvoz 1 milijon 920.870 ton v vrednosti 4.862.217.318 dinarjev ali 333.203.588 dinarjev v zlatu.

Jugoslovanska naročila pri Škodovih zavodih. Praški listi javljajo, da so razstavili Škodovi zavodi na ljubljanskem velesejmu kot edina češkoslovaška tvrdka in zavzeli ves češkoslovaški paviljon. Kakor poroča Loko-Pres so dobili Škodovi zavodi ureditev električne v Srbohranu in klavnice v Ljubljani. Glede nadaljnjih naročil iz Jugoslavije se še pogajajo.

Sladkorna pesa v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da cenijo letošnji pridelek sladkorne pese v Češkoslovaški na 89 milijonov stobov napram 82 milijonon lani. Produkcijo sladkornja pa cenijo le na 1390.000 ton napram 1420.000 tonam lani.

Jod iz petroleja. Iz Rige poročajo, da se je ruskemu inženjeru Konstantinovu posrečilo najti metodo, ki omogoča pridobivanje joda iz petroleja. Iznajdba bo izkoriščala ruska vlada. Upajo, da bo cena joda padla na četrtino današnje cene.

Borze.

Dne 7. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.81—13.41, Italija 224.10—226.50 (226.25), London 272—274 (273.50), New York 55.86—56.46 (56.30), Praga 165.80—167.80 (167.50), Dunaj 7.885—7.985 (7.97), Curih 10.828—10.908 (10.90).

Curih. Belgrad 9.2250 (9.20), Budimpešta 0.007260, Berlin 123.30 (123.15), Italija 20.75 (20.80), London 25.18 (25.11), New York 518.10 (517.80), Pariz 24.30 (24.30), Praga 15.35 (15.36), Dunaj 78.05, Sofija 3.75, Varšava 102.50, Amsterdam 208.50, Bruxelles 23.05.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.61, Kodanj 176.55, London 34.34, Milan 23.34, New York 707.85, Pariz 33.19, Varšava 123.75. Valute: dolarji 708.30, angleški funt 94.26, francoski frank 33.15, lira 28.48, dinar 12.63, češkoslovaška krona 20.925.

Praga. Devize: Lira 163.70, Zagreb 60.175, Pariz 135.25, London 158.375, New York 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76.50 den., vojna odškodnina 300 den., Zastavni listi 20—25, kom. zadolžnice 20—25, Celjska posoj. 201—202, zaklj. 201, Ljublj. kreditna 225—240, Merkantila 100—104, Praštediona 812 den., Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 80 den., Trbovlje 350 den., Večve 120 den., Nihag 37 den., Stavbna družba 165—180, Zagreb. Hrv. esk. 124.50—126, Kreditna 123—125, Ljublj. kreditna 230, Hipobanka 72.75—73.50, Jugobanka 106.75—107, Praštediona 912.50—920, Slavenska 65—66, Eksploatacija 48—49.50, Sečerana 495—500, Nihag 40, Gutmann 430—435, Slavski 165, Slavobanka 48—49, Trbovlje 355—370, 7% invest. posoj. 79, vojna odškodnina 290—300.

Dunaj. Alpine 31, Greinitz 14.4, Kranjska industrijska 38, Trbovlje 46.6, Hrv. esk. 16, Leykam 19, Jugobanka 13, Hipobanka 8.8, Avstrijska tvor-nice za dušik 19, Gutmann 60, Mundus 94.5, Slavonija 6.5.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, monte, 25 mm. feo meja 500, 530, trami, monte, od 3—6—8, feo meja 3 v. 300, 310, zaklj. 300, deske, pod merc, 25 mm in 31 mm, od 10 mm naprej, feo meja 500, madri-erl, 75—220, od 4—8 m, I., II., III., feo meja 575, bukovno ogije, praška, feo postaja Borovnica 20. — Zito in poljski pridelki: Pšenica gornjebačka, 77 kg, feo bš. postaja 250 bl., pšenica domača, feo Ljubljana 250 den., koruza slavenska, par. Ljubljana 1 vag. 216, 216, zaklj. 216, oves slavonski, par. Ljubljana 1 vag. 170, 170, zaklj. 170, krompir novi, feo nakl. postaja 1 vag. 62, 62, zaklj. 62, otrobi rženi, feo Karlovac, pap. vreče 100 bl.

Prosveta.

»PEGICA MOJEGA SRCA«

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal J. Hartley Manners. Poslovenil Ošip Šest.

Kakor vse dobre teaterske komedije zadnjih desetletij, ima tudi »Pegica« eno samo napako: pozna se ji preveč, da je za gledališče napisana. Mnogo je papirnatega, stereotipnega v tej igri; naj bi že bilo stereotipno, naj bi že bilo šablonsko, kakor je marsikaj stereotipnega in več kot preveč šablonskega v življenju! Toda igra hoče baš nasprotno: šablona hoče zoperstaviti naravo in nepotvrjeno, pristno življenje. Napaka je pa v tem, da je pisatelj pod vplivom gledališča in njegovih tradicij obremenil po pristno življenje z nekaterimi potezami teaterske šablone.

Že v načinu, kako je zgrajena »Pegica«, se nehoče človek spominja cele vrste podobnih iger, ki bi jih skoro zamenjal drugo z drugimi; a najbolj podobna je »Pegica« pač le Nicodemijevemu »Scampolu«. Tu kakor tam je isto primerjanje vrednosti civiliziranega, a vendar na znotri propalega sveta z notranje nepokvarjeno, četudi za nekatera pojme prav nesposobno se obnašajočo deklico.

Dva svetova, ki sta z nepremostljivim prepadom ločena drug od drugega; prepad pa je tradicionalna vzgoja toliko na eni, kolikor na drugi strani. Le v tem je razlika, da je vzgoja na eni strani zatrla razvoj notranjega človeka v prid znanjenu, na drugi pa je zunanji človek baš najverneje zrcalo in podoba notranjega, ki v tej zunanji obliki živi.

»Pegica mojega srca« je torej vzgojna igra. Ne tajim, da diši nekoliko po zastarelosti, po »nazorih«, po vsem, kar imenujemo filisterstvo; pa je vendar le nekaj prijetnega, do srca segajočega v igri: odkritosrčnost. Nekaj neprikritega, solidno postenega je v vseh nastopajočih ljudeh, ne izvemši niti Mrs. Chichester, ki hoče oženiti svojo nadutega sina s Pegico, katero njeni živci komaj z muko prenašajo, vse le zaradi denarja. Nič se ne zaveda, da je tako početje pravzaprav velika podlost; za Mrs. Chichester je to nekaj samo ob sebi umevnega. Vse, kar delajo nastopajoče osebe, je vsaki posebe samo ob sebi umevno; zato je pa toliko toplote in pristnosti v igri vkljub že uvo-doma omenjeni napaki.

In tej toploti in pristnosti se ima igra zahvaliti, da jo moremo mirno postaviti med najboljše te vrste, visoko nad Nicodemijev »Scampolom«, ki vendar žanje po vsem svetu velike uspehe.

Ze v tem, da je Manners vendarle napravil most med obema svetovoma s tem, da je približal hčerko Mrs. Chichester, gospodično Ethel, mali Peg, je položil v igro nekaj resničnega in gen-ljivega.

Kratkomočno: prijetna in blagodejna igra, za katero nam ni žal, da smo jo videli na našem odru.

Zlasti zato ne, ker je bila predstava zares dobra. V kolikor je mogoče igralsko izžrpati to igrico, so jo izžrпали naši igralci. Razumimo to tako, da je vsak igralec šel v igro, kolikor po svojih najboljših močeh more. To je dovolj, da postane predstava dobra.

Marsikatero mesto je bilo premalo živo igrano, toda v kolikor ne leži krivda na avtorju samem, imamo iskati vzrok temu v mladosti ali v neustaljenosti nekaterih naših igralcev. Mogoče tudi v hipnem nerazpoloženju. Tako je bil n. pr. prizor, ko Mrs. Chichester užali Peg s tem, da se nizko izraža o njenem očetu, vse premalo resničen. Toda to je mogoče le pri prvi predstavi izpodletelo, kakor še katera druga stvar...

V glavnem, ponavljam, smemo biti predstave veseli.

Režiral je Milan Skrbinašek.

V prevodu bi le želel, da ostane Peg brez diminutiva, ker ima »Pegica« v našem jeziku slučajno pomen, ki ni v intenciji pisatelja. Š.

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Kolesarstvo. Dirka za prvenstvo Jugoslavije se je vršila v nedeljo na 143 km dolgi progi Ljubljana—Zagreb. Start se je izvršil ob 6. zjutraj na Dolenjski cesti. Vodilno skupino so tvorili takoj Solar (Ilirija, Ljubljana), Hvala (Primorje), Glavič (Primorje), Banek in Sović (Motoklub, Zagreb), lanski državni prvak Dukanovič (Sokol, Zagreb), Kosmatin (Primorje) in Kranjc (Orao, Zagreb). Na višnjegorskih vspenah se je Solar odtrgal ter dosegel ob 8.18 kot prvi skozi Novo mesto, od publike viharno pozdravljen. Ostal je tudi naprej na čelu ter prevozil zadnjih 30 km sam brez resnejše konkurence, prav tako kakor teden dni prej v prvenstvu Slovenije na progi Maribor—Ljubljana. Na cilju v Zagrebu je pričakovalo dirkače več tisoč publike, ki pa je očitno z gotovostjo pričakovala kot zmagovalca Zagrebčana. Solar zato ni bil deležen onega spontanega in iskrenega sprejema kot ga je sicer zmožna zagrebška sportna publika. Novi prvak Jugoslavije Josip Solar je rabil za progo Ljubljana—Zagreb 4 ure 46 minut. Kot drugi je dosegel na cilj Banek (4.50), nato Kranjc (4.52), Sović, Hvala, Glavič, Omerzu (Sokol), Jontes (Ilir.), Dolenc (Primorje) i t. d.

Prvenstvo države v vodnih skokih. Na Sušaku se je absolviralo v nedeljo prvenstveno tek-movanje v umetnih vodnih skokih, katerega se je udeležil tudi slovenski prvak Kordelič (SK Ilirija). Točen izid nam trenutno še ni znan. Kordelič je dosegel prvenstvo v skokih iz 5 m in 10 m deske, S 3 m je dosegel prvenstvo bivši član Ljublj. SK Grlice, ki je včlanjen sedaj v sušaški Viktoriji.

Nogomet. Finale za podzvezni pokal sta odigrala v nedeljo v Mariboru SK Hermes kot zmagovalce ljubljanskega okrožja LNP ter SSK Maribor, zmagovalce v mariborskem okrožju. Ob regularnem trajanju se je glasil izid 2 : 2, nakar se je tekma v smislu razpisa podaljšala še za 30 minut. Tudi tu ni padla odločitev, ker sta obe močvi dosegli še po 2 gola in glasi končni izid torej 4 : 4. Po propozicijah za pokalne tekme LNP se določi v tem slučaju zmagovalca z žrebom, razen ako se finalista zedinita na to, da se igra v celoti ponovi. — Kakor kaže rezultat, je bila igra skrajno napeta in ostra. Pri vsem tem sta igrali obe močvi v splošnem fair. Tehnično tekma sicer ni stala na visoki stopnji, tem zanimivejša pa je bila po borbenosti in brezmejnem elanu obeh rivalov. Boj se je stopnjeval od minute do minute, višek je dosegla baš v zadnjih 15 minutah, v katerih je Maribor nekoliko prevladoval ter vkljub temu, da je imel v polju le 10 igračev, dosegel izravnavo. Z igro se je stopnjevala tudi razno-stvo publike, ki je v Mariboru k temu posebno razpoložena. Tudi to pot se nekateri elementi niso mogli vzdržati izgrediv proti sodniku Vodišku, ki pa je bil svoji nalogi k sreči kos in je znal situ-acijo popolnoma obvladati.

Ilirija : Jadran 3:2 (1:0). Tudi v Ljubljani se je v nedeljo otvorila jesenska nogometna sezona. Ilirija je odigrala prijateljsko tekmo z Jadranom ter po zanimivi, lepi igri zmagala s tesnim rezultatom 3:2. Jadran je pokazal pri tem nepričakovano dobro igro, vzdržal popolnoma od-

prto igro ter mnogokrat vehementno napadal. Po-
sebo se je obnesel obrambni trio Vidmar-Po-
Strickberger ter med krilci Kern. V napadalni
vrsti se je uveljavil najboljši Jamnik kot levo
krilo, ki je eden naših najhitrejših napadalcev. V
celoti je bila igra Jadrana v splošnem defenzivna.
Ilirija je v drugem polčasu napadala precej lahko-
umiselno ter mnogokrat prepustila svojo ožjo obram-
bo samo sebi. Na ta način sta nastala tudi oba
gola za Jadrana. Iliriji se je poznalo, da ni še
v kondiciji. Napadalna vrsta z izjemo Omara in
glinčnega Zupančiča I je igrala nesmotreno in pred-
golem neodločno. Med krilci je popolnoma odgo-
varjal le Zupančič II. Vratarja ne zadene na dob-
ljenih dveh golih nikakr krivda. Mariborski sod-
nik Frankl je ugajal.

Primorje : Merkur 6:4. Mariborski
Merkur je napravil ob svojem prvem nastopu v
Ljubljani dosti dober utis. Igra za enkrat, ki jo
goji, je sicer nemoderna, tipičen kick and rush,
toda ambicioznost, elan in vsrtaost dvignejo to
moštvo nad povprečno stopnjo naših domačih mo-
štev. Primorje je imelo z Merkurjem precej trdo
delo. Boljša tehnična izvežanost in smotrna
akupna igra sta mu končno prinesla sigurno in
zasluženo zmago. Igro je vodil dobro g. Simad.

Tekma z železničarji, Zagreb, odpovedana.
Včeraj jutraj je prejel ASK Primorje brzojavko
od SK Železničar, v katerem odpoveduje tekmo
za tork, ker je več igralcev službeno zadržanih
ter predlagajo nov poznejši termin. Ker pa je ASK
Primorje na tem, da nastopijo železničarji kom-
pletni, je vzel odpoved na znanje. — JADRAN:
ASK PRIMORJE. Danes, v tork, se odigra na
igrišču ASK Primorje prijateljska nogometna tele-
ma med navednima kluboma, ki utegne sportno

kolikor toliko nadomestiti tekmo s zagrebškimi
Železničarji. Jadran se nahaja momentano v iz-
borni formi, a tudi ASK Primorje je pokazalo pri
nedeljski tekmi svoj napredek, čeprav ni nasto-
pilo kompletno, ker manjkajo nekateri akadem-
ki, ki bodo pozneje moštvo še bolj ojačali. Tekma
prilne ob 15. uri ter se odigra na igrišču Ask Pri-
morje. Dunajska cesta.

Propagandno vožnje kelesarjev in motocikli-
stov privedijo ljubljanski klubi kelesarjev in mo-
tociklistov s sodelovanjem povabljenih gostov na
praznik dne 8. septembra t. l. dopoldne. Zbirali-
šče na velesojmu na prostoru med glavnim vho-
dom in češkim pavilonom ob 9. uri dopoldne. To-
no ob 9.30 se spreved odpelje z velesojma po
Bleiweisovi cesti do Narodnega doma, Aleksandro-
vi cesti do pošte, Selenburgovi ulici, ob Zvezdi in
Nunski cerkvi skozi Gradišče do Rimske ceste, na-
dalje po Rinski cesti, Vegovi ulici mimo univer-
ze, po Wolfovi ulici do Marijinega trga, preko
Františkanskega mostu, skozi Stritarjevo ulico,
Pred škofijo, Krekov trg, Kopitarjevo ulico do ju-
bilejni most Resljeva ceste, mimo glavnega kolo-
dvara na Dunajsko cesto, po Dunajski cesti do
pošte, po Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti skozi
velesojm na sportni prostor SK Ilirije, kjer se
vrši, kakor že objavljeno, z začetkom ob 10.30 hi-
trostna tekma kelesarjev, Handicap motociklistov
in Ghim-Khana igre kelesarjev ter motociklistov.
Dopoldanska prireditve traja od pol 11 do 12, po-
poldanska pa se začne ob pol 16 in se konča po
18. Kelesarji in motociklisti, ki se udeležijo pro-
pagandne vožnje, ima jo prost vstop na sportni
prostor k dopoldanskim prireditvam. Vstopnice za do-
poldansko in popoldansko prireditve prodaja bla-
gajna sportna razstava na velesojmu, ob času pri-
reditve pa blagajna na sportnem prostoru SK Ilir-
ije.

uspeh. Nemški zastopnik von Eckart je izjavil
pri pretresanju vprašanja o trgovini z orožjem,
da je Nemčija pripravljena podpisati pogodbo
o prepovedi kemične in bakteriološke vojne.
Ta izjava je izzvala splošno presenečenje in
navdušenje. Zapisnik so podpisali pooblaščen-
ci 45 držav. Francoski in angleški zastopniki
so izjavili Eckartu svoje priazno zadovoljstvo.
Klorovi plini, ki jih je uporabila prvič Nem-
čija pri Gorlici 1. 1915., so zahtevali grozne
žrtve. Poplavili so 10 km široko fronto in so
ugonobili vsako živo bitje: 60 tisoč ruskih vo-
jakov, konje, pse in celo ptice v gozdu. Naj-
hujše pa je to, da trpijo po plinu zastrupljeni
tudi, če odnesejo življenje, na hudih srčnih
krčih, ki so neozdravljivi.

Novi nauki o dolgem življenju. Na Dunaj
je prišel 81 let stari Zaratust Ha Niš iz mesta
Los Angeles v Kaliforniji. Kakor apostoli ho-
če razširiti novo vero mazdaznanistov. V
Evropi imajo ti nazori okoli 100.000 prista-
sev. V beli in škrlatisti opremi je nastopil
Ha Niš pred svojimi učenci, prsa polna odli-
kovanih, palica v roki sestavljena iz belo oble-
čenih deklet, sedečih na zlatih sedežih, pred
njim pa oltar z zlato opremo in belo zastavo.
Njega je gospod Zaratust v Teheranu v Per-
ziji, oče njegov je Rus, mati Nemka, bil je že
na Tibetu in je prišel slednjič v Ameriko. V
govoru, polnem humorja, je tolmačil temelje
svoje nauka: s koncentracijo vseh duševnih
sil premagaš lahko vse zlo, telesno in dušev-
no. Glavna opora nove vere je pametna goji-
tev tolesa in dobro izbrana dihalna gimnasti-
ka. Ni si ti treba postiti in nobena jed ti ni
prepovedana, samo ogibaj se vsega, kar ško-
duje tvojemu telesu. V izdatnem izražanju
solnčnih žarkov vidi Ha Niš prvi vir člove-
kovega prenovljenja. Pristaši nove vere imajo
za solnčne kopeli čisto nove predpise in zna-
jo prehudo žarjenje omiliti s pajčolani. Ime
solnce v srcu in vse je dobro, je eden njih
rekov, ki jih ponavljajo štirikrat na dan, v
različnih ritmih in ob različnih telesnih gibih.
Mladeniška prožnost Zaratustova je živa priča
prilagoditve nauka, ki prav za prav ne zahteva
nič drugega kakor pametno življenje, čeprav
v ceremonielni obliki. Seveda mu malokdo
verjame, da so mazdaznanisti na Tibetu stari
do 300 let, a on trdi, da so. Trdi tudi, da bi
na podlagi njegovih načel, v zvezi z tibetan-
sko-ameriško dihalno gimnastiko in prehrano,
dosegli lahko starost 475 let. Morda bo Za-
ratust Ha Niš prvi, ki bo toliko star. Potem
pa: ubogi Jonathan Swift!

Romanje delavcev. Da omogoči članom
delavske zveze romanje v Rim, je napravil
kardinal Ferrari ustanove po 100 lir, veljavne
od 1. julija do 31. decembra. Za ta denar ima-
jo delavci stanovanje in hrano v Rimu skozi
štiri dni, zraven pa še vodnika, ki jim raz-
kaže vse znamenitosti.

Italijanski leksikon. V Rimu se je pod
vodstvom senatorja Gentile ustanovilo dru-
štvo, ki bo izdalo italijansko enciklopedijo.
Vrhu tega bo izdalo društvo veliko biografsko
delo o vseh znanih Italijanih po razpadu rim-
skega cesarstva. Delo bo obsegalo 16 zvezkov
po 1000 strani.

Fašistovska milica. Fašistovska milica
šteje danes 300.000 mož. Dve tretjini, t. j. 200
tisoč mož nastopa aktivno, ena tretjina pa
tvori rezervno.

Paderevski. Znamenitemu pianistu Pade-
revskemu je podaril angleški kralj visok red,
veliki križ reda britanske države. Obenem ga
je sprejel v avdienti, kar je na Angleškem
prav posebno visoko odlikovanje. Paderevski
je bil prvi predsednik Poljske po vojski, pa
mu je bila politika kmalu odveč in živi spet
svojuemu lepšemu poklicu, umetnosti.

Pariška razstava. Na pariški razstavi so
zgubili ali pozabili v kak dan za 20.000 fran-
kov najrazličnejših predmetov, policijski urad
je z njimi prenapolnjen. Vidiš moške klobuke,
ženske klobuke, celo čevlje. Dežnikov je se-
veda vse polno, prav tako rokavic, denarnic,
peresnikov itd. Polcija poroča, da so denar-
nice večinoma prazne.

Položaj ruske duhovščine. Po novi sov-
jetski odredbi ne sme noben duhovnik biti ob
enem »javni nastavljenec«, ker država noče
podpirati one, ki »zastrupljajo ljudstvo«. —
Valed podražavljenja cele trgovine in obrti,
spadajo med javne nastavljenice tudi vsi de-
lavci. Oblasti so pričeli tozadevno razsežno
revizijo. V Petrogradu sta izgubila službo
župnik Andrejevske stolnice, Strahov, ki je
delal kot livar v Baltijski tovarni, v Kron-
štadu pa skladiščnik Kudrjavcev, ki je bil
obenem dijakom.

Močno učinkujoče sredstvo. V Atenah je
grozno naraslo število samomorov, menda
kot posledica političnih izprememb in begun-
ske bede. Ne mine teden brez 3—5 podobnih
obžalovanj vrednih slučajev. Vlada je skle-
nila po dolgem posvetovanju, da bo najboljšo
sredstvo zoper samomor obvezen pogreb
vsakega samomorilca tam, kjer ... pokopje
mestni mrhar crkijene pse in konje. Časopisi
se sprašujejo, ali ho kaj zalegla ta stroga od-
redba.

Ameriška vlada varčuje. Predsednik Cool-
idge je zadnjič na nekem shodu povedal, da
so se od leta 1921 naprej državni izdatki zni-
žali vsako leto za 2160 milijonov dolarjev. V
istem času so se znižali javni dolgovi države
za 3426 milijonov dolarjev in je mogla zato
vlada tudi davke znižati. Ker računajo s tem,
da bodo letos in prihodnje leto javni dolg zni-
žali spet za 500 milijonov, je pričakovati tudi
nadaljnega znižanja davkov.

Obnovev opičjega procesa. Znani opičji
proces v Daytonu bo obnovljen. Neki Wilson,
državljan države Tenessee, se je pritožil proti
razsodbi daytonskega sodišča, češ, da prepo-
ved Darwinove teorije onemogoča njegovim
otrokam primerno znanstveno vzgojo. Tako
se bo proces še enkrat vršil pred najvišjim
ameriškim sodiščem.

Rusko baltičko brodogradnjo je kupila Nem-
čija. Iz Rige poročajo, da je Rusija prodala
Nemčiji material za zgradbo več križark tipa
»Borodino« po 32.000 ton; potem tri oklop-
njače »Andrej Prvozvanic«, »Pavel Piervi« in
»Carevič«; štiri križarke: »Bayan«, »Admiral
Makarov«, »Rossija« in »Gronobi«. Ostanek
baltičkega brodogradnje šteje še 18 edinic in sicer
dve oklopni križarki, dve križarki in 14 tor-
pedovk. Sovjetska vojna mornarica šteje 45
tisoč mož, manjka pa ji dobrih pomorskih
častnikov. Poveljnik sovjetske mornarice je
sedaj admiral Zov.

Makaroni na kilometre. Med Italijo in
Ameriko utegne nastati zanimiva tekma, ka-
tera dežela bo producirala letos več makaro-
nov. Amerikanska statistika izkazuje, da so
leta 1924 izdelali v Ameriki 1.700.000.000, to-
rej nad poldrugo milijardo kilometrov maka-
ronov. Izvoz ameriških makaronov že znatno
presega italijanskega.

Premalo duhovnikov na Ogrskem. Kardi-
nal dr. Csernoch je izdal oklic na dijaštvo, v
katerem vabi dijake, da se posvete v večjem
število duhovniškemu stanu kot doslej. Po-
nekod ni mogoče zasesti niti najpotrebnejših
mest v domovini, a tudi Ogri v inozemstvu bi
potrebovali mnogo duhovnikov.

Operirani labud. V irskem mestu Belfa-
stu so imeli labuda, ki je bil dika mestnega
parka. Zlomila se mu je perut in se je hotel
preseliti iz tega življenja. Dejali so ga na
operacijsko mizo in so ga videli, da mu življenje
lahko rešijo, ne pa peruti. Spretni kirurg ga
je operiral in mu je odrezal perut. Pravijo,
da je to prva operacija te vrste.

Plavajoči dok na Malti. Nemci so morali
oddati Angležem ogromen plavajoč dok, na-
pravo, v kateri in na kateri gradimo, poprav-
ljamo in opremljamo ladje in jih spuščamo v
morje. Angleži so dok namenili za Malto in
bo služil lahko največjim ladjam angleškega
sredozemskega brodogradnje. Odpotoval je iz An-
gleje 1. junia in so proračunali vožnjo na šest
tednov; porabil je pa samo 26 dni za 4255 km
dolgo vožnjo, na dan torej okoli 164 km. Dok
je 210 metrov dolg in nad 51 metrov širok.

Turkinje — pilotinje. Kdo bi si bil še
pred par leti mogel kaj takega misliti! Saj
Turkinja še dihati ni smela. Sedaj so pa tri
Turkinje prosile, naj jih sprejmejo za letalske
pilote, in so jih tudi sprejeli. Dodelili so jih
prvi skupini učencev na letalski šoli v Ango-
ri, ki jo bodo v kratkem otvorili. Vsa država
mora prispevati za novo turško zračno bro-
dogradnjo; Carigradu n. pr. so predpisali 110.000
funtov.

Prohibicija. Ob obali države Louisiana v
Ameriki je ameriška prohibicijska ladja ujela
tihotapsko ladjo »Marie Adams« in šest manj-
ših ladij ter zaplenila 6000 zabojev likerjev
in žganja. Pravijo, da je to največja doseda-
nja alkoholna zaplenba.

Prijetni obhodovalci. Več obhodovalcev
predsednika Coolidgea je sklenilo, da bodo
zložili 125.000 dolarjev za nakup vile White
Court (beli dvor) in mu jo bodo podarili za
počitniško bivanje.

Francoska zračna črta Pariz—Carigrad
gre spet čez Strassbourg in ne več čez Basel
in Zürich. Črto Strassbourg so bili pred par
leti opustili zaradi domnevanj nemških
smrtnih žarkov.

Lepa navada. Vse londonske družbe in
vsi sportni krožki so v letošnji seziji zaklju-
čili svoje večerne zabave že ob polnoči. Pra-
vijo, da si nočejo kvariti drugega dne z za-
spanostjo. Tudi našim ponočnjakom bi kaj ta-
kega prav prišlo.

Italijanski psihiatri bodo imeli od 24. do
27. septembra svoje 27. zborovanje v Trstu
— Italijanska žetev znaša letos 61 milijonov
meterskih stotov, za 15 milijonov več kakor
lani. — V Neapolu so položili temeljni ka-
men za prvo aeronavtično akademijo. —
Kmet Ursini v pokrajini Aquila je privezal
ženo k drevesu in ji je s sekiro odsekal gla-
vo, ker mu je prepozno prinesla obed na po-
lje. — Lani so merili tobačni nasadi v Italiji
33.800 hektarov; Italija krije sedaj svojo to-
bačno potrebo večinoma sama. Tobakni mo-
nopol prinaša državi vsako leto okoli tri mi-
lijone lir.

Tihotapski finančniki. Ameriško prohibi-
cijsko brodogradnjo je zajelo francosko tihotapsko
ladjo »Cherie«. Na krovu so dobili seznam
vseh francoskih in angleških finančnikov, ki
so se združili v tihotapski sindikat in složno
delovali skupaj z Amerikanci visokih družab-
nih in političnih stopenj. Zaplenjeni liker je
najboljše kakovosti in ga cenijo na 100.000
funtov. Kapitana so zaprli, ker ni mogel po-
ložiti kaveje 10.000 funtov; tako tudi vsa po-
sadka, ki ni mogla za vsakega moža dati 500
funtov.

Časopisje v Romuniji. V Romuniji je iz-
hajalo 1. 1923. 1900 periodičnih listov, od teh
650 časnikov, med temi zopet 433 dnevnikov.
Izmed časopisov je bilo 471 romunskih, 98
madžarskih, 50 nemških, 17 ruskih, 6 židov-
skih, 5 francoskih, 4 grški, 3 armenski, 3 bol-
garski, 2 turška, 1 poljski in 1 srbski. Izmed
dnevnikov je bilo 360 romunskih, 51 madžar-
skih, 21 nemških in 1 albanski.

Iz širnega sveta.

Petindvajsetletnica »Zeppelinov«.

Kdor hoče napredek letalstva v zadnjih
letih prav umeti, se mora zamisliti nazaj v ča-
se, ko še ni bilo nobene uporabljive zračne
ladje in so govorili o aeroplanih samo kot o
utopiji. Za utopista so imeli dolgo časa tudi
Württemberškega generala grofa Zeppelina. Že
najstarejša poročila nam pripovedujejo o želji
človeka, da se dvigne v zrak in plava visoko
gori nad zemljo. Prvo vsaj deloma zanesljivo
poročilo o dvigu v zrak nam prihaja iz Ki-
tajske, kjer se je povodom ustoličnih slavnosti
cesarja Fo-Kien-a l. 1306. izvršil prvi zračni
polet. Leta 1709. se je v Lizboni dvignil v
zrak Portugalec Gusmao, a šele z Montgol-
ferom je prešel zrakoplov v inventar člove-
štva, l. 1783. A kakšen je bil tedanji zrakop-
lov! Z vročim parom ali plinom je bil na-
polnjen in veter je delal z njim, kar je hotel.
Veliko so nato poskušali in študirali, rodila
se je marsikakšna srečna misel, a proti vetru
niso mogli nič.

Leta 1873. je izdal nemški generalni pošt-
ni mojster Stephan — znan kot stvaritelj sve-
tove poštne zveze — neko brošuro o zrakop-
lovih. Zeppelin jo je bral in je začel siste-
matično raziskovati vzroke dotedanjih ne-
uspehov. Korak za korakom je prodiral na-
prej. Leta 1890. je predložil svoje načrte prus-
kemu vojnemu ministrstvu, a komisija jih je
kot neizpeljive odklonila. In vendar je v teh
načrtih temelj njegovih poznejših brezprimer-
nih uspehov. Norčevali so se iz njega, »zrač-
nega grofa« so ga imenovali, a šel je za svo-
jim ciljem dalje, nemoteno, pogumno. Njegova
leklena volja je omogočila slednjič ustanovi-
tev »družbe za pospeševanje zračne plovnosti«,
v Stuttgartu. Württemberški kralj je dal na
razpolago prostor, tam so napravili lopo, in
leta 1900. je prva zračna ladja L. Z. I. (L =
Luftschiff, Z = Zeppelin) krožila 17 minut po
zraku. Vse premoženje je bil Zeppelin izdal,
videli so uspehe, a še zmeraj so se norčevali
iz njega. Leta 1903. je priobčil oklic za pomoč,
brez uspeha; šele drugi oklic je pomagal, nem-
ška industrija mu je dala material zastonj, de-
nar je prihajal, začelo se je in šlo je kvišku.
Z navdušenostjo so šli zvesti grofovi sotrudi-
niki na delo, med njimi Eckener, zboljševali
so in popravljali, zmeraj so pridejali kaj no-
vega. Zaključek četrstoletnega dela je bil
krasni lanski polet Z. R. III. iz Evrope v Ame-
riko. Že govorijo o zračni ladji kot tekmoval-
ki parnika v prekomorskem prometu, načrti
za prekotečajni promet so nam pa itak že
znani.

O razmerju zračne ladje do aeroplana
pravi dr. Eckener: »Aeroplan bo zmagal
samo razdalje do 15.000 kilometrov, vse dru-
go gre zrakoplovu. Zračna ladja je pod go-
tovimi pogoji varna pred vsemi vremenskimi
vplivi in pred strelo. Sitnosti dela samo še
odlet in prilet, vsled vertikalnega zračnega
toka pri prežarivanju solnca. Zato mislim pri
zamišljeni zvezi Španija — Argentina na nočni
pristan. Pristanišča je treba napraviti na me-
tereološko najugodnejših točkah, v Ame-
riki ne v Newyorku ali Chicago, temveč v
Washingtonu, na Francoskem ne v Parizu, na
Nemškem ne v Berlinu ali v Münchenu. Zato
tudi ni priporočljiva zračna zveza Hamburg —
Newyork preko Severnega Atlantika, ker na-
gaja zahodni protiveter, pač pa črta Basel —
Azori — Newyork. Morebiti najboljša zračna
črta na zemlji je Sevilla — Buenos Aires,
10.000 km dolga; z uporabo severovzhodnega
in južnovzhodnega pasata pridemo po tej črti
lahko v 72 urah v Argentino, v 96 urah pa
nazaj na Španjo. V štirih dneh nas pripelje
zrakoplov tako daleč, kakor brzoparnik v 10
do 12 dneh. Druga pripravna črta gre iz San
Francisca čez otočje Havai v Tokio, 10.600
km, v 76 urah; nazaj gremo malo drugače in
akrajšamo pot na 8400 km in 57 ur. Izredno
ugodni zračni tok tukaj prav posebno pomaga.

Klub vsemu temu se pa velekapijal še sedaj
ni začel zanimati za take zveze in pravi, da se
ne bodo splašale. Napravil sem nove račune
in sem prišel do zaključka, da bi se vožnja
enkrat na teden rentirala z 22 odstotki. Nihče
mi noče verjeti, in sem prišel zato na misel
prekotečajnega poleta, da varnost in moč
zrakoplova na novo dokažem. Upam, da bo
potem boljše.

Torej ima Eckener iste sitnosti, kot jih
je imel Zeppelin, ima pa tudi isto energijo.

SHENANDOAH.

Zračna zvezda se to imenuje po sloven-
sko. Tako so krtili Amerikanci edino svojo
veliko zračno ladjo, edino, ki jo je zgradila
Amerika sama. Kakor se pa zvezda utrne in
zatone, tako je zašla tudi Shenandoah, ponos
Amerike. Nebroj viharjev je prestala, nič ji
niso škodili, v tejajne pokrajine so jo mislili
poslati, za vse so jo smatrali sposobno, pa
je prišel vihar, jo je zagrabil, tresel ob tla,
razbil, raztrgal, uničil. V višini 900 metrov
jo je zagrabil, dva motorja sta odnehala, po-
gnal jo je na tla, vrgel ob kmečko hišo, po-
dil jo naprej, vrgel ob drugo hišo, nesel jo
proti robu gozda, dvignil jo v višino 1700
metrov ter jo raztrgal na dva dela. En del
je takoj padel dol, drugi se je pa polagoma
spuščal, ker je bilo še dosti plina v njem. Iz
gondol ven so skakali ljudje na drevesa v
gozdu, da so si rešili življenje. Mrtvih je 13.
Dobro še, da plin helij ne gori; z njim je
bila ladja napolnjena. Bila je to zračna kri-
žarka, »Los Angeles« je trgovska ladja.

Listi pišejo in prerokujejo, pravijo, da
je usoda zračnih ladij zapечатena in da jih
Amerika ne bo gradila več. Ko se bo pole-
gel prvi strah in prva groza, bomo mislili
drugače. Videli bomo, da je imela ladja kon-
strukcijske napake, da so se deli v sredi ob-
rabili, da jo je tam prijel vihar in našel pre-
majhen odpor. Nemci pravijo, da bi se ladji
»Los Angeles« prav gotovo tako nesreča ne
prijetila; zgradili so nad sio Zeppelinov in
nobenega ni vihar uničil in raztrgal. Terba je
seveda še dosti dela, da bo zračna ladja to,
kar pričakujemo od nje.

Evropske armade po vojni v primeri s
število prebivalstva. Vključno častnike šteje
francoska armada 760.500 mož, ruska 698.500,
angleška 593.000, poljska 294.000, španska
272.000, rumunska 193.000, italijanska 188.500,
jugoslovanska 152.000, češkoslovaška 150.000,
belgijska 119.000, nemška 100.000, armade
vseh drugih držav 277.000. Lahko se torej vi-
di, katere so najjačje evropske vojaške drža-
ve. Še bolj se vidi razmerje, če primerjamo
število vojaštva s številom prebivalstva.
Enajst največjih evropskih držav šteje 405
milijonov prebivalcev. Pa jih pogledajmo; naj-
prvo, s kolikimi odstotki so udeležene na šte-
vilu prebivalstva, potem pa, kakšni so odstot-
ki njih armad glede na vse evropsko vojaštvo:

	% evr. prebiv.	% evr. vojaštva
Francija	10,4	20,0
Rusija	33,6	18,0
Anglija	11,2	15,0
Poljska	5,9	7,5
Španska	5,0	7,5
Rumunija	1,9	7,5
Italija	9,3	7,5
Jugoslavija	2,1	7,5
Čehoslovaška	3,4	8,33
Belgija	1,8	2,9
Nemčija	15,3	2,6

Nenavadno močna je francoska armada, raz-
meroma štirikrat tako močna kakor italijan-
ska. Nenavadno slaba je pa nemška armada.
Vse drugo povedo odstotne številke. Najmanj-
ša armada v Evropi ima Danska, samo 0,2%
evropskega vojaštva.

Kemična vojna. 25. pret. mesca je dosegla
vojna komisija Zveze narodov v Ženevi važen

Delu slava – delu čast!

(K mariborskima delavskima dnevnoma 7. in 8. septembra 1925.)

Dr. J. E. Krek.

Alojzij Rezman:

Cilji prosvetnega dela med delavstvom.

Človek je duševno bitje. Zato pa hoče pojmovati tudi svet okoli sebe duševno, zati ga hoče s svojimi idejami, razumeti hoče vzroke svojega življenja in delovanja, vedeti boče, kako razmerje je med njim in pa med činjenicami, ki so v njegovem življenju tako odločilne. Hrepenenje po spoznanju vseh teh odnošajev in samega sebe sili za tem, kar navadno imenujemo izobrazbo. Ta bi mu naj dala sposobnost, da vkljub svobodi, ki mu jo nudi moderni čas, ostane v sebi nerazdvojen, enotno usmerjen in poln zaupanja v sebe, v človeštvo in v Boga. Krivo je, ako kdo misli, da mora izobrazba človeka nekako vtihotapiti iz samega sebe ter ga povesti in nirvano pozabljenosti vsega človeškega gorja, nasprotno, usposobiti ga mora, da premaguje težave življenja, da gleda realno življenje v drugi luči, ker je znotraj postal izobražen. Izobrazba mora seči tako daleč, da človek začuti, da je ob njej postal duševno bogatejši, da je valed te izobrazbe pravno in tehnično sposoben vršiti svoje dolžnosti, ki jih ima kot človek.

Ce pogledamo delavca prejšnje dobe, je bilo vprašanje njegove izobrazbe kmalu rešeno. Delavec na kmetih in rokodelci je bil duševno tesno zvezan s svojim delom. Hlapec je moral razumeti, kako se ravna z živino, senom, njivo. Delo je bil boj proti naravnim silam in za boj je treba načrtov, sredstev. Estetični užiki so mu bili: menjavanje letnih časov, cvet in sad, setev in žetev. Molil je za odvrmitev nesreč, z veseljem gledal svetnike in poslušal pesmi v vaški cerkvi. Delavec v mestu je bil v tesnejši zvezi z religioznim kmetom, ko danes, delal je v svoji delavnici, s svojim orodjem — spojen torej duševno s svojim delom mnogo bolj ko v naših dneih.

Moderni industrijski razvoj je pa pozidal velika mesta, okoli teh pa širok pas delavskih kolonij. Staro rokodelstvo se je moralo umakniti ali pa začeti boj proti stroju. Rokodelci je bil ponižan v tovarniškega delavca, oni stari idejni svet, v katerem je zraščel, je bil uničen, izgubljati so se mu začele tudi kulturne, deloma celo verske tradicije tega sveta. Začutil se je v novem svetu, v katerem pa se ni mogel orientirati, vse mu je bilo tako negotovo: ideje in dejanske razmere in polastilo se ga je neko čudno čustvo onemoglosti in radikalizma — upornosti, nezadovoljnosti.

Izobrazba! Ta mu pripomore do rešitve! Ko je padla ta krilatica, so nastajala delavska izobraževalna društva s prav romantičnim poletom. Klasična literatura, naravoslovna veda, umetnost, popularna predavanja iz vseh znanstvenih strok naj bi dala delavskemu ljudstvu pravo duševno smer. A to je bilo zmotno. Ta prosveta je tirala človeka po duhovnem svetu sem in tja, bila je senzacija, ki ni prinašala duševnega bogastva, ampak notranjo praznoto. Vse to ga je le odtujevalo njegovemu lastnemu žitju, njegovim življenjskim nalogam in potrebam. In še eno: V široke mase se je zajedel negativni, kritični duh, ki je podrł staro ideologijo, ni pa zato nudil ničesar novega, istovrednega.

Kaj torej danes nuditi človeku iz ljudstva, delavcu, da ga spravimo v harmonijo z njegovim delom in življenjem, da doživi in doumeje smisel življenja? Treba ga bo predvsem duševno koncentrirati, da bo smatral ves svet s seboj vred za harmonično enoto ene ideje, ki jo po svoje hoče uresničiti tudi on, da torej ne bo več sluga vsakokratne »štimumge«, ampak sam iz sebe ustvarjajoče, delavno bitje. Zato nam mora biti poglavito vprašanje delavske prosvete

vzgoja k religioznosti.

Religiozen človek daje svojemu mišljenju in delovanju drugo vsebino in drug cilj kot pridobivanje zemeljskih dobrin, njemu je smoter življenja — Bog. Pa, kdo si upa lotiti se tega dela? Danes delavec ve, kako delujejo nespremenljivi zakoni narave, pozna svojo odvisnost od njih, izgublja smisel za naravo in življenje, v katerem se Bog tako živo raz-

odeva človeškemu duhu. Stroji, zavarovalne družbe, zdravniška veda, denar — vse to gre brez Boga, brez njega bo napočil tudi idealni »Zukunftstaat«. Torej k materiji!

Kako v tem modernem mišljenju vršiti prosvetno delo med delovnimi sloji? Ne z dociranjem, predvsem, ker religioznost ni znanje, ampak spoštljivo priznanje božjega veličastva, spoštovanje do Boga, začetnika vseh stvari, ki ga treba doživeti. Torej: vzgajati treba z živimi, nazornimi pojmi, z živim pokazovanjem verskih idealov, uvajanjem v liturgijo, navajanjem k živahnemu sodelovanju v verskem življenju. Dušnim pastirjem bo to neizčrpen vir lastnega duševnega življenja. Tako versko vzgojenega človeka treba potom prosvete usposobiti za njegove naloge

v družini.

Poprej nekaj je imela delavska družina skupen lastni dom, skupno premoženje, skupno mizo, h kateri je spadal tudi hlapec, dekla, pomočnik. Danes se mora navadno potikati po stanovanjskih kasarnah kot najemnik, njegovo premoženje je telesna sila in denar, oče dela v tovarni, mati je postrežnica, sin v uku pri tujih ljudeh. Tako se izgublja skupnost interesov, otežkočeno je skupno družinsko življenje. V tem oziru ima prosvetno delo težavno pa važno nalogo buditi čut za družino, že v mladosti gojiti čut odgovornosti za bodočnost, vzgajati v njej duha požrtvovalnosti, pa tudi samozvesti, veselja do dela, spretnosti, da bodo kos svojim nalogam kot glava družine. Opozorjati je treba delavstvo na načine, kako priti do lastnih domov, poučiti ga, kako si ta dom prijetno opremiti in tako vzgajati tradicijo dobrega ljudskega okusa.

Z družinsko vzgojo v tesni zvezi je

poklicna vzgoja.

Ali more danes delavec prav govoriti o poklicu, kakor ga je umeval nekaj, kot versko pravno dedščino svojih pradedov, o katerem je vedel, da vrši v njem svojo življenjsko nalogo. Moderni delavec je le še specialist, ki ponavlja isto delo od ure do ure, a ne vidi celotnega dela ustvarjenega od svojih rok. Ta delavec je suženj stroja in več gospodar naravnih sil. Družabno je nesamostojen, v službi podjetja, s katerim je vezan samo po delavski pogodbi. Kaj je tu naloga prosvetnega dela? Dopovedati delavcu, da je njegovo delo organičen člen splošnega dela, ki ga vodi neka skupna volja, da mu stroj odvzema mnogo truda itd. Delo za socializacijo podjetij naj bi premostilo prepad med podjetnikom in delavcem, ki bosta začela drug drugega spoštovati. Podjetnik in delavec morata v prosveti dobiti nek človečanski etos, da se zblížata v čustvu življenjske in ne samo denarne skupnosti. S tem bo zbudil interes delavstva na podjetju tudi iz tehnične in gospodarske strani — kar je predpogo, da bo hotel tudi — izobrazbe. Tedaj se bo zopet moglo govoriti o poklicu in ne samo o zaposlenosti, dosedaj izžemani in izžemalci bodo tovariši, ki bodo skupno odločali o usodi tisočev, bodo skupno odgovorni za tisoče, imel bo vsaj svoj poklic.

Ker je treba poklicne izobrazbe, poklicnega etosa, je nujno potrebno, da postane delavska prosveta —

stanovska vzgoja.

Vsak stan si mora ustvariti tako kulturo, ki bo posebej njega obogatila, ki mu bo kazala, kako vrši svoj življenjski poklic sredi med drugimi za splošnost. Proti individualizmu je treba zbirati skupine, ki imajo čisto svoje potrebe in interese, približno enako duševno in etično stopnjo, predvsem pa skupno versko svetovno nazoranje, sile, ki dajejo in budijo stanovsko zavest. Ker se pri ustvarjanju teh stanovskih skupin vedno pojavlja radikalizem in ekskluzivnost mlajših tvorb napram starejšim in nezaupnost starejših do novih, je prosvetnemu delavcu treba navajati mlajše stanove, da iz sanjivosti pridejo na realna tla, da spoznajo, kako je duševna kultura predpogo za vsak napredek. Nikoli pa se ne sme ubijati idealizma mlajših — starejše pa je treba poučiti, da prav umevajo mlada stremeljenja. Spravljati je treba stanove v stik ter jim kazati, da niso sebi namen, ampak pomenijo le toliko, kolikor store za splošnost. Prosveta pa ne sme zabrisovati stanovskih razlik, ne tlačiti stanovske zavesti. Čim bolj

se namreč razvija prava stanovska zavest, tem večja je volja, delati za splošnost, prosvetnemu delavcu pa bo tem lažje ustvarjati stanovsko kulturo, ki bo tekoma časa postala blagodejna tradicija.

Delavec pa ni samo član družine in stanu, je tudi državljani in zato mu prosveta mora nuditi tudi

državljsko vzgojo.

Da mase niso državljansko vzgojene, je pa glavni vzrok to, da vsak gleda le na sebe in svoje koristi, da vlada v človeku tako močno poželjivost, sovraštvo in drugi instinkti. Kako težko pojmuje kmet skupnost z meščanom, delavec z izobražencem. Zato je treba doseči prosvetnemu delavcu, da bodo njegovi učenci čutili, da je življenje tesna zveza. Kako bo to dosegel? Ne z visokim učenjem, ampak z vzgojo k uvidevnosti, ljubezni, z navdušenjem za to življenjske vezi. Ljudstvo vzgaja to, kar se živo odigrava pred njim, kar ga navduši, kar se izlušti iz kakih intelektualističnih možganov. Učimo ljudstvo spoznavati odnose med mestom in deželo, vezi med meščani in kmeti, učimo ga, da bo znal sebe spoštovati, ceniti, skupno se veseliti in žalovati in dali mu bomo pravo državljansko vzgojo.

Seveda je za to vzgojo treba osebnosti. Bataljoni predmetov, profesorjev, akademikov, dociranje in organiziranje še ni prosveta. Prosvetni delavci med našim delavstvom morajo imeti v sebi nekaj onega duha, ki so ga imeli stari ustanovitelji katoliških redov, ki bodo zbrali okrog sebe pomočnikov, ki si bodo na jasem, da je treba svetu zopet dati plemenitih ljudi, da se pusto racionalistično življensko naziranje mora umakniti ustvarjajoči volji in veselemu poletu krščanskega doživljanja. Ali bomo takih prosvetnih delavcev imeli dovolj, bo pokazala bodočnost. Pogled na vrste naše mladine nam daje vedelo upanje.

Franc Petrin:

Strokovna zveza kot stanovska organizacija.

Ko je dr. Krek ustanavljal delavsko organizacijo, jo je zamislil kot stanovsko organizacijo. Združila bi naj vse posamezne panoge fabriškega in poljskega delavstva, jim nudila gospodarsko in kulturno pomoč. Te naloge je Strokovna zveza sijajno izvrševala in dosegla lepe uspehe na gospodarskem in kulturnem polju.

Strokovna zveza raste, pridobiva stalno novih pristašev, pričakujemo lahko, da bo postala prva delavska organizacija, zato stojimo pred važnim vprašanjem, kako naj Strokovno zvezo poglobimo in izpopolnimo, da bo kos velikim nalogam našega časa.

Brezdvomno je, da moramo njen program kot stanovske delavske organizacije razširiti. Vse klice, ki so organično že v njo položene, moramo razviti, da bo vse svoje člane vzgajala za pravo stanovsko kulturo. Priprani moramo biti, da samo trenutni gospodarski uspehi, ki jih doseže za svoje člane, ne bodo nič pomenili, ako jih obenem na znotraj ne dvignemo kot ljudi, kot člane družine, domovinske občine, župnije, pokrajine, naroda in države. Delavec je član teh edinic, v njih in po njih ustvarja z drugimi stanovi ljudsko kulturo. Ni ljudske kulture brez stanovske delavske kulture. Ako ne bomo pravčasno delavca usposobili za enakopravnega člana ljudstva, bomo videli na eni strani maloštevilno buržuazijo, na drugi strani brezpravno maso. Zato je vse zavisno od tega, ako bo znala Strokovna zveza dati delavstvu pravo stanovsko kulturo.

Kaj pa je stanovska kultura delavstvu? Stanovska kultura delavstvu je samoniklo ustvarjanje delavskega življenja, obnašanja, šeg in gmotnega gospodarskega položaja iz samoniklih delavskih razmer. Strokovna organizacija mora ta čut za samoniklo delavsko kulturo vzbujati v delavstvu, jim pokazati, da je delavstvo poseben stan in poklic, ki poleg drugih stanov in skupno z njimi sestavlja občestveno življenje. Delavcem zato ni treba zavidno gledati na druge sloje, posnemati njihove manire, obleke in tudi nji-

hovih blaziranosti, v svojem lastnem poklicu mora iskati uteho in srečo. Delavski stan ne sme biti samo sredstvo, da živi, temveč božje zvanje. eČudi je delo še tako mehancično, dušo ubijajoče, mu mora dati in najti zmisel, s tem da ga promatra iz skupnih vidikov celokupnega kulturnega in gospodarskega življenja. Spoznal bo potem, da je tudi njegov delo na božji naravi, da ustvarja po božjih idejah. V kolikor mu je težko v družini, v odnosu do svoje žene, otrok, stanovskih soto-

varšev. Najbolj se pa bo razodevala stanovska zavest v delu za Strokovno zvezo samo v posameznih lokalnih delavskih skupinah. Delavske skupine so žarišče delavske stanovske kulture. V njih in po njih more delavstvo pokazati, kake kulturne sile da ga prevevajo. Zato bo morala Strokovna zveza vse sile napeti, da oživetvori delo ravno v teh žariščih, da bo v njih vel pravi stanovski delavski duh. Kako se naj to zgodi?

Društvo, delavska skupina, ne sme biti delavstvu samo sredstvo za gmotno korist, temveč družinsko občestvo stanovskih sotovaršev. Društvo, ki ga preveva družinski etos, najbolj vadi člane v stanovski solidar-nosti, da se zavejo svojega zvanja, ki daleč presega vrednost samogospodarskih dobrin, ker temelji v duševnih vrednotah. Z družinskim medsebojnim občevarjem bodo delavci dobili zmisel za to, da bodo svoj individualni blagor žrivovali za skupne stanovske interese. Oče, mati ali otrok mora videti v družinskem blagru višjo nadindividualno vrednoto, ki ji je pripravljen vsikdar žrtvovati osebno blagobit. Slično mora tudi za stanovsko solidarnost vsak delavec vse storiti.

Ker mora delavsko skupino prevevati družinski duh, so zelo važna vsa tista sredstva, ki pospešujejo družinskega duha. Ze lokal, kjer ima sedež skupina, mora imeti družinski značaj. Lep prijeten mora biti, po domače urejen, slike, oprava naj izražajo delavski milje. Sestanki morajo imeti družinski značaj, medsebojno obnašanje, kramljanje mora biti bratsko, očetovsko posebno starejših delavcev do mlajših. Taki družinski sestanki, ki se ob njih srce srce odpira, najbolj poglobijo stanovsko zavest in kulturo, se po njih tudi najlažje in tudi na najbolj naraven način posreduje v medsebojnem doživljanju stanovske solidarnosti stanovska izobrazba. Brez takih sestankov je stanovska kultura sploh nemogoča.

Oficielni večji sestanki se naj vršijo samo v izrednih prilikah, kadar gre za važne gospodarske ali stanovske zadeve, sicer se pa mora vsa izobrazba izvrševati v teh malih, tihih (neobveznih) družinskih sestankih. Delavec naj ne bo samo komandiran k sestanku, temveč mora čutiti notranjo potrebo, da se porazgovori in tudi pozabava v društvu. Tako se bo vsako društvo moglo razviti, ako bo le par vodilnih delavcev prožetih od prave delavske stanovske zavesti v društvu. Masni sestanki se naj vršijo samo ob manifestacijah, sicer se pa naj celotno delo izvršuje od osebe do osebe v malem.

Zelo pomembno sredstvo za vzbujanje stanovske kulture morajo biti v delavski organizaciji prireditve. Prireditve pa morajo biti v resnici delavske, ves program, igra, deklaracije, pesmi, simbolične predstave. Prireditve naj ne bodo toliko sredstva za pridobivanje denarja, temveč predvsem naj bodo izraz delavskega čustvovanja, navdušenja ob delavskih praznikih. Neizmerna je važnost praznikov za občestveno življenje sploh, prav posebno za delavski stan. Vsaka družina ima svoje praznike, tudi delavstvo jih mora imeti. Zelo dobro bi bilo, ako bi se delavsko društveno življenje bolj naslonilo na cerkveno leto. Cerkevno leto je neizčrpljiv vir doživetja, ki bi ga delavstvo posebno takrat čutilo, ako se bo vsako lokalno delavsko društvo ozko naslonilo na župnijsko občestvo. Delavsko društvo bi moralo imeti svoj praznik, vsaka delavska stroka svojega posebnega patrona, na primer rudarji imajo sv. Barbaro, in svoj oltar. Nekaj so polagali veliko važnost na cerkveno liturgijo, tudi našemu modernemu človeku bo postalo življenje bolj dramatično, ako bo znal liturgično doživljati s Cerkvijo.

TRI-SODA

za namakanje perila

Prepusitc vašo zento

TRI!

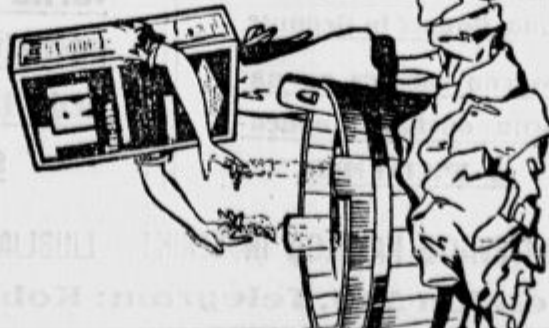
TRI-SODA

nudimo gospodinjam za

žehio not, neškodljiv

in čudovito učinkujoč

proizvod

Kaj je TRI?

TRI je proizvod nafte, valed

tega popolnoma neškodljiv.

Kako učinkuje TRI-SODA?

TRI-SODA ima svojstvo,

da razkroja maščobo.

Čez noč v TRI namočeno pe-

riilo se zjutraj izkuba, z majhno

količino Zlatorog-terpentin-

mila opere, izplahne in je

čisto snežnobelo in dišeče.

TRI

za namakanje

ZLATOROG-terpentin-

mila za pranje?

TRI-SODA

TRI!

TRI-SODA

Mnogo bo poživilo stanovski čut delavstvu tudi sodelovanje v domovinski občini. Zato mora Stokovna zveza še bolj navajati k sodelovanju v občini, v karitativnih, v splošno kulturnih organizacijah. Marsikatero stanovsko nasprotstvo bo izginilo, več čuta pravičnosti bo tudi pri drugih stanovih, ako bo delavstvo znalo povsod v javnem življenju sodelovati z drugimi sloji.

Cilj ustvaritve vsake stanovske kulture pa mora biti ustvaritev stanovske tradicije, da delavstvo našemu času primerno ustvari trajne oblike delavskega stanovskega življenja. Ako bo enkrat nastalo delavsko stanovsko izročilo, bo delavski naraščaj in mlado delavstvo samoposebi se oživljalo v pravo stanovsko kulturo.

Dopisi.

PROSLAVA ORLOVSKE 15 LETNICE V RIBNICI.

Ne moremo zamolčati, ter moramo povedati javnosti, kako nenavadno slavje smo imeli prejšnjo nedeljo dne 30. avgusta pri nas v Ribnici, kako nad vse pričačevano je uspela proslava petnajstletnice našega »Orla«.

Ze priprave same, ki so se vršile v velikem obsegu, so vzbujale zanimanje med ljudstvom in je to raslo tem bolj, čim se je bližal orlovski dan. Še vreme, ki je letos tako nestalno in je marsikateri podobni prireditvi prekrizalo načrte, je bilo nam, hvala Bogu, ta dan zares milostno ter nad vse ugodno. Našemu vabilu so se odzvali v velikem številu vsi okrožni odseki in tudi zmagoslavni šentpeterski odsek iz Ljubljane. Po prihodu vlakla se je začel pomikati sprevod, na čelu mu orlovska konjenica in narodne noše, po trgu do konca trga, od koder je krenil nazaj v društveno dvorano; po kratkem odmoru so od tam zopet vsi

člani in članice sprevodoma vkorakali v cerkev k službi božji s slavnostnim govorom. Pri popoldanski službi božji z zahvalno pesmijo ob pol dveh je bil zopet skupen nastop v cerkvi ter po končanem takoj odhod na telovadnico na grajskem travniku. Telovadni program je bil zelo obširen. Proste vaje članov, članice, naraščaja; nato je nastopil šentpeterski odsek s svojimi lastnimi prostimi in skupinskimi vajami. Orodna telovadba se je proizvajala na vsem in vsakem telovadnem orodju. Neprestani vzkliki in druge enake pripombe, ki jih je bilo slišati venomer od strani občinstva, so pričale, kako težke pa zanimive točke so se nudile na orodju, zlasti pri skoku v višino s palico, na drugo, krogih in drugod. Občinstvo je kar strmelo in ni moglo slediti bogatemu programu. Pripominjamo, da je ribniška orodna telovadna vrsta pokazala dosti zanimivih težkih potez na orodju, ki so vzbudile splošno pozornost in občudovanje med navzočimi. Telovadba se je zaključila s stafetnim tekom med šentpetersko in ribniško okrožno vrsto; razumljivo, da so zmagali šentpeterski. Razvila se je nato prosta zabava z bogatim srečelovom, za katerega gre zahvala ribniškimi faranom, ki so zanj veliko prispevali, zlasti nekatere vasi.

Da je bila tako ogromna udeležba od strani občinstva, tako pri telovadbi kakor pri prosti zabavi, gre velika čast tudi prostoru, ki je nad vse mičen in vabljiv. Tik ob drevoredu, v senci mogočnih in košatih kostanjev je sedelo občinstvo ter se po končani telovadbi kar nihče ni mogel odstraniti iz naravno prijetnega prostora, temveč so izpod mogočnih dreves, sede pri mizah, gledali zadovoljno doli na Ribnico, ki je bila to popoldne prazna in mrtva. Prosta zabava, ki je komaj trajala dve uri, se je o pravem času končala in občinstvo se je razšlo z vsem zadovoljino in najlepšim utisom brez vsake najmanjše nerodnosti. Ribniškemu ljudstvu pa, ki je ob tej orlovski prireditvi pokazalo toliko razumevanja za dobro stvar in prispevalo, tako k srečelovu, kakor k pripravam, vsa hvala Bogu, ki nam je naklonil tako veličasten dan.

Knjige in revije.

Dr. Janko Polec, Kraljestvo Ilirija. Prispevek k zgodovini razvoja javnega prava v slovenskih deželah (Splošna knjižnica, VI. zv.). O tem zasluznem delu je prinesla zadnja »Cas«-ova številka daljši referat ki s tem nanj opozarjamo. Tu bodi le še pristavljeno, da je avtor knjige, novimeno- vani profesor pravne zgodovine na ljubljanski univerzi, izdajatelj »Vseučiliškega Zbornika«. Ze 1. 1901. je napisal v praški »Politiki« (št. 313-315) tri v vsi avstrijski javnosti pozornost vzbujajoče članke »Zur südslawischen Universitätsfrage«, ki so jih radi šifre P pripisovali dr. Ploju. Ko je pozneje (27. XI. 1904) iz taktičnih ozirav objavil v isti »Politiki« članek »Triest und Laibach«, je s tem ponovno angažiral slovensko, zlasti primorsko časopisje k razmotrivanju našega vseučil. vprašanja (cl. »Edinost«, 4., 7., 8. dec. 1904). Ob priliki, ko je postal pisec »Vseučil. Zbornika« član profesorskega zbora slovenske univerze, ki se je zanj boril in zavzemal izza dijaških let, je umestno, da se otno pozabljenoosti tudi ti za razvoj našega vseučiliškega vprašanja važni podatki.

Socialna Misl, leto IV., št. 6. je posvečena vprašanju delavske izobrazbe, delavske stanovske kulture in ljudske države po krščanskem zamislu. V tem smislu so napisani članki: Potreba delavske kulturnosocialne šole (Anton Kordin). — O obnovitvi delavske stanovske kulture (Josip Jeraj). — Organično pojmovanje ljudske države (Marko Kranjc). — Prihodnja, 7. številka izide v kratkem in bo prinesla jako zanimivo študijo o vzrokih kmetijskih uporov in o kmetiskem problemu sploh.

Izpred sodišča.

Nasledica neurja v škofjeloški dolini. Silno neurje, ki je napravilo svoječasno ogromno škodo v Poljanah in po celi škofjeloški okolici, je povzročilo tudi poplavo skladišča ljubljanske trdike »Slograd« v Pušlatu. Voda je odnesla več materi-

jala, težje kose kot tračnice pa je razmetala po skladišču. To priliko sta porabila neki tuji delavec, kateremu je pomagal pri spravljajanju tovariš, neki mesarski pomočnik. Odnesa sta 10 tračnic, seveda manjših, kot so navadne železniške, in sta jih prodala nekemu Kogovšku. Toda vsi trije so imeli smolo. Skladiščnik je tračnice seveda pogrešil in prišli so tudi tatovoma na sled, ker so našli tračnice pri kupcu. Obsojena sta bila oba in sicer oden na 6 in drugi na 8 mesecev ječe in bosta morala povrniti še nakupnino in plačati vse stroške.

Slabi zapori. Dne 4. junija sta pobegnila iz zaporov sodišča v Logatcu kaznjenca Fr. Tršar in Lojze Trenc, komaj štiri dni za tem pa zopet dva in sicer Jalovec in Otrin. Prva dva sta skočila med sprehodom na dvorišču na okno, s tega na zid in od tam na prosto. Druga dva pa sta preplila na istem oknu železno rešetko in sta skočila iz okna na zid in na prosto. Na odgovor so poklicali sodnega slugo, ki opravlja jetničarsko službo. Zavarjal se je približno takole: Novo poslopje je naše sodišče, ampak tako slabo, da se jetniki samorica delajo in se mi rogajo. »V dveh urah pa bom zunaj. Sedaj gremo gledat, kako so drugi ušli.« Ker je tam jako veliko sodnih, političnih in carinskih jetnikov, je senat upošteval težko službo starega moža, ki ima že 35 let službene dobe in ga je oprostil.

Poizvedovanja.

Zgubila se je damska dolga zlata verižica. Pošten najditelj naj jo vrne proti nagradi Petač, Valvazorjev trg 6.

Dijak je izgubil listino od Kino-Ideala do glavne pošte. Pošten najditelj naj jo odda v upravo »Slovenca«.

Dotična oseba, ki so jo 6. t. m. med 11. in 12. uro opazovali, ko je pobrala zavitek z denarjem, se naproša, da odda pri pol. ravnatelstvu ali pri upravi »Slovenca«.

Našla se je večja vsota denarja. Več se poizve v trafikii Soukal, Pred škofijo 12 v Ljubljani.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 150 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

MANUFAKTURIST

prvovrstna moč, z večletno prakso in prijetni vedenjem, se sprejme takoj ali 1. okt. t. l. v manufakturni in modni trgovini FRANC DOBOVIČNIK, Celje. — V ponudbi je navesti dosedanje službovanje. Event. ponudniki, ki so bili pred 1. 1914. že pomočniki, imajo prednost.

Iščem zanesljivo dobrega kroj. pomočnika za prvovrstno veliko delo. K. PUCNIK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 3.

Iščem službo

za vsa hišna dela na deželi. Delam vsa ročna dela brez plačila, ako lahko vzamem s seboj 3 leta starega otroka. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod števil. 99.

Poštena dekle

želi mesta kot pomoč gospodinj, kjer bi se lahko izpopolnila v kuhi, na željo bi tudi plačevala. — Ponudbe upravi lista pod »Poštena«.

Išče se učenka

pridna in poštena, za preživljanje gornjih delov, za takoj. — KRALJ, Ljubljana, Krekov trg 10/II. 6045

GRADB. PODJETJE

vestnega in spretnega

Knjigovodjo ali knjigovodkinjo

Prednost imajo knjigovodje-penzionisti uradov. Znanje strojepisja potrebno. Nastop službe takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Knjigovodja« števil. 6053.

Sprejme se več izurjenih čevlj. pomočnikov za fino šivano in zbito delo z lesenimi petami, za takoj. Delo je trajno. — KRALJ, Ljubljana, Krekov trg 10/II.

Učenka

se sprejme v trgovino z manufakturno s primerno šolsko izobrazbo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod števil. 6071.

Kravar.

Sprejme se na večjem posestvu blizu Ljubljane pošten, priden, zanesljiv, trezen in miren kravar, ki je že bil v enaki službi ter ima veselje do goveje živine. — Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. — Dopise na upravo lista pod »Kravar« št. 6029.

Absolvent

meščanske šole z eno leto prakse, želi mesta v pisarni. — Ponudbe pod »Marljiv« števil. 5870 na upravo lista.

FRANCOŠČINO

poučuje učiteljska, izprašana v Parizu. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 5955.

Šolske barve

»Pelikan« kakor vse druge potrebščine nudi najceneje

trgovina I. Podboj nasproti cerkve Sv. Petra.

Večji prostor

iščem za delavnico v mestu. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Pomožnosti na dvorišču«.

Zago kupim v gozdovnem kraju Slovenije z vsemi poslopji in stroji. — Ponudbe na »Delta Stan« — Zagreb, Hlica 22. 5894

PAVILJON VIDMAR nasl.

na veseličnem prostoru velesejma. — Prvovrstna vina. — Gorka in mrzla jedila.

Trgovska hiša

enonadstrop., novodobna, v Slov. goricah, poleg cerkve in šole, z dobrodočo trgovino, trafiklo, pošto, telefonom in 3 stanovanji, gospodarskim poslopjem, vrtno, 2 orala travnika, se ugodno proda ozi. se išče sozidruka. — Pojasnila daje Zinauer, Maribor, Alekandrovca 45/II. 6050

Ustanovljena 1. 1846.

Telefon števil. 563

Gradbeno podjetje

G. Tönnies d. z o. z
Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta št. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. — Euodružinske hiše v opeki »Heraklitu« (najcenejši stavbni način). — Projekti za euodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz lastne opekarne se nudi po konkurenčnih cenah lepo, močno žgano opeko. — Z lastnega gramozoloma vse vrste peska. — Zaloga vsega gradb. materiala na Martinovi cesti.

ANTON KOBİ

lesna industrija in eksportna trgovina

Centralna pisarna, Ljubljana, Izanska cesta 22

Lasne porne žage in skla-

dišča: Borovnica, Ljub-

ljana, Podpeč in Begunje.

Tovarna zabojev po na-

ročilu: opekarne, apnen-

ca, UMETNI MLIN.

ZAHTEVAJTE KATALOG IN CENIK!

LIUBLJANSKI VELESEJEM!

Telefon 540. Telegram: Kobi Ljubljana

Prva kranjska to-

varna upognjenega

pohištva iz masiv-

nega impregnirane-

ga lesa.

Prodaj!

REDKA PRILOŽNOST!

Kočija in omnibus z navadnimi in gum-kolesi, omara za led, biljar iz tovar. »Seifert«, parni stroj 45 HP, parni kotel 25.00 m² kurilne plošče. Omenjeni predmeti so vsi v prav dobrem stanju. — Pojasnila daje vratar v hotelu »Slen« — Ljubljana.

Stroj, miz. delavnica

v bližini Ljubljane, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji odda v najem oz. se proda. — Poizve se pri Aloma Company, Ljublj., Kongresni trg 3.

Išče se v najem

trgovski lokal

po možnosti zraven gostilna ali restavracija v mestu ali na deželi. — Pisemne ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Prometni kraj« 6032.

2 gozda in travnik

(1 ha 50 a 79 m², 25 a 03 m²) naprodaj v Podutiku nad Ljubljano. Cena po dogovoru. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 5999.

Odvetnik A. Ravnikar

višji sodni svetnik v p.

naznanjam, da sem prevzel odvetniško pisarno pokojnega dr. A. HAAS-a v Mariboru, Soana ulica 14, I. nadstr.

Damski filc klobuki

kakor tudi v vseh modernih barvah v zalogi po nizkih cenah pri Minki HORVAT, modistka, Ljublj., Stari trg 21.

SODI

za vino, žganje, olje, med, mast in petrolej, kakor tudi za transport in hrambo ima vedno v zalogi vsako množo.

FRAN REPIČ

sodar, podjetje v Ljubljani.

Istotam se sprejemajo vsa v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah. Solidno delo, točna postrežba.

Premog - Čebin

Wolova ulica 1. II. Telefon števil. 58. 7

AUTOMOBIL

mali dvosedalni, zadaj prostor za vzorce ali za 1 sedež, skoro nov, zelo ekonomičen pri uporabi, solidno izdelan, pripraven za potovanje, se radi nakupa večjega voza proda. Pojasnila: A. Lampert, Ljubljana, Krekov trg št. 10. 5774

Kupim prvovrsten la. okrogel orlov, jesenov in

HRASTOV LES

od 40 cm dalje debel, 2 m dolg; v pošte pridejo le vagonске dobave. Proci se za obvezno ceno od kubič. metra franko vagon nalag. postaj v Sloveniji. Ponudbe na: DRAGOTIN KOROŠEC, Rečica ob Paki. 5236

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek
ANTON BOC, LIUBLJANA
Selenburgova ul. 6/I, Glince-Vič 48

Naprodaj:

3 sodi, 18 do 20 hl, dobro ohranjeni; lovski voz, prvovrsten, doma izdelan, nov; venecijanska žaga, nova, še ni sestavljena; porcelanast valjec za mlenje pšenice. — Tudi mlan ob okrajini cesti, stalna vodna moč, z elektr. razsvetljavo, en kamen in dvojni valjni stol, vse v dobrem stanju, se takoj proda. V mlinu sta dve stanovanji. Mlin se proda z vrtno, sadonosnik in njivo, skupaj za 120.000 Din. Mletve vedno dosti. — Vpraša naj se v upravi lista pod št. 6010.

Priporočila se domača izdelovalnica klobukov

Franc Bernik

Ljubljana-Siška, Slovenska cesta

Paviljon na velesejmu II št. 411, 413, 415

Kratek KLAVIDR

se ceno proda. — Kje, pove uprava lista pod števil. 6068.

V zlato vrednost

naložiš DENAR in milijonar postaneš prej ali slej, ako kupiš turške srečke. Vsaka zndene. Pojasnila brezplačno. — Pisma pod: »Izguba nemožna« 5924 na upravo.

NAJBOLJŠE

KRANJSKE KLOBASE

se dobijo v restavraciji GROSUPLJE.

Din 198.—

krasni, barvasti, svileni TRIKOT ZEMPER z dolgimi rokavi, razpošilja po povzetju (poština posebej) trdka HENRIK KENDA, Ljubljana — Mestni trg št. 17. 5476

Fizol, lečo

in suhe gobe

kupuje SEVER in KOMP, Ljubljana, Wolova ulica 12.

Banka išče v na-

jem lokal ali tudi HIŠO

s prostim lokalom v nakup. — Ponudbe le za centralno ležeče lokale upravi lista pod »BANCNI LOKAL«.

Drva in žaganje

bukove in hrastove odpadke od parketov in žage dostavlja na dom po znatno nižjih cenah parna žaga

V. SCAGNETTI

za gorenjskim kolodvorom.

Redka prilika.

Da zmanjšam veliko zalogo ČEVLJEV, prodajam od danes naprej vse vrste, posebno pa ostanke po lastni ceno, to samo ta čas, dokler traja zaloga. Nikdo naj ne zamudi izred. ugod. prilike za nakup ČEVLJEV. HINKO SELJAK

Prešernova ulica števil. 52 — nasproti glavne pošte.

Naprodaj

radi opustitve trgovin: 10 godb. AVTOMATOV in sicer 4 z električ., 4 s težalnim in 2 s peresnim pogonom. Cena 10.000 Din. Ljubljana, Kolodvarska ulica števil. 30 — Kmetec.

Barvne trakove, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hektografični zvitki in druge potrebščine pri Lud. Baraga, Selenburgova ulica 6/1
Telefonštev. 950

F. A. BOGADEK

odvetnik in javni notar

434 DIAMOND STREET - PITTSBURGH, Pa.
U. S. A.

Izvršuje hitro in točno vse posle v Severnoameriških
Združenih Državah in v Kanadi, zlasti izterjatve zapu-
ščin, odškodnin in zavarovalnin. »Sodeluje z odvetniki
v domovini za vse posle v Ameriki«.

Dopisovanje hrvatsko. Pazite na točen naslov!

IVAN BOGATAJ

konces. elektrotehnično podjetje, LJUBLJANA
— Kongresni trg štev. 19

(Poleg dunke cerkve) Telefon št. 3
NAPELJAVA električne razsvetljave, gradnja
telefonskih central, hišnih telefonov in zvoncev.
TRGOVINA IN ZALOGA: instalacijski mate-
rial, motorji, telefonski aparati, moderni le-
stenci in svetilke lastnega izdelka. — Radio-
aparati in posamezni deli. 5254

Tužnim srcem sporočamo, da je naša dobra
soproga, mati, sestra in teta, gospa

Frančiška Ros roj. Celarc

v nedeljo, dne 6. t. m. po kratki, mučni bo-
lezni v 45. letu starosti, previdena s sv. za-
kramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek,
dne 8. septembra 1925 ob pol 5 popoldne iz
mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče pri
Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1925.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala.

Ob nenadni in bridki izgubi našega pra-
ljubega soproga, očeta, starega očeta, strica,
gospoda

Josipa Petrovčiča

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov
iskrenega sočutja, da nam je nemogoče za-
hvaliti se vsakemu posebej. Bodi torej tem
potom izrečena najtoplejša zahvala rodbini
Tomšičevi iz Vrhnike, strokovnemu društvu
»Cankar« za v srce segajočo žalostinko, ga-
silnemu društvu v Borovnici za častno spre-
stvo, g. župniku, vsem darovalcem vencev in
cvetja in vsem, ki so blagega pokojnika spre-
mili na njegovi zadnji poti.

Borovnica, dne 7. septembra 1925.

ŽALUJOČI OSTALI

Odprodaja!

Redi preselitve odprodajamo vse zalogo menu
fakturnega blaga, galanterije in usnja po globoko
znižanih cenah. — Ne zamudite ugodne prilike!

„Danica“ Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Kd or fotografira mora imeti

naše 3 novosti:

Naš ilustrirani cenik
„Moderna fotografija“
Brezplačno!

Našo ilustrirano učno knjigo

„Kako se naučim fotografirati“ Samo Din 9.—

Našo neprekosljivo razvidnico za pravilno osvetlitev

„Pravosvet“ Samo Din 4.—

Drogerija „SANTAS“ Celje

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in težaških del

v mestni klavnici, in sicer:

Preuredbo prašičje in velike klavnice z vsemi prizidki,
napravo konjske klavnice, nove kutelije, predhladilnice,
hladilnice, strojarne, kotlarne itd.

Vse potrebne podatke je dobiti proti povrnitvi nabavnih
troškov od dne 9. septembra 1925 dalje med uradnimi urami
v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica štev. 1./III. levo.

Ponudbe je vložiti najkasneje dne 22. septembra t. l.
do 12. ure v mestnem gradbenem uradu.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1925.

Mestni magistrat ljubljanski.

Godbeni instrumenti

tvornice Guido Bardelli, Trieste
Via Milano štev. 15.

Posetite kojo 326/28 v paviljonu G na Ljubljanskem velesejmu.

»MATERIJAL«

Arzuba z omejeno zavezo — Ljubljana

trgovina s STAVBENIM MATERIALOM

se je preselila

na Dunajsko cesto štev. 36
v hišo »Jugauto«.

Paviljon I. 570

Stara tovarna nogavic in pletenin

Ustanovljena leta 1888

M. Franzl & sinovi

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ljubljana, Privoz 10

Poštni
predal 44

Telefon
št. 425

Inženir Gustav Zemánek

Ljubljana, Gorupova ulica 17. — Telefon 621.

Izvršuje najceneje

vse naprave za štedenje premoga.

Čistilce patent »Neckar«. — Duplex - Mono,
kontrolni aparati gorljivih plinov, vodovodne
in turbinske naprave. — Centralne kurjave itd.
Najcenejši nakup bakrene žice in ploščic za
oblaganje zidu in tal.

Naznanilo preselitve.

Cenjenim odjemalcem kakor tudi vsemu ob-
činstvu v ljubečo naznanjam, da sem se s svojo trgo-
vino na SV. PETRA CESTI št. 95 preselil v
renovirani in zelo povečani lokal v lastni hiši,

Komenskega ulica št. 36

in gospodom čevljariskim mojstrom javljam, da
bom v nekaj dneh prejel vse čevljarstvo orodje iz
inozemstva, ter po najnižjih cenah čevljarstvo
potrebščine. Tudi sem že prejel velikansko zalogo
raznih inozemskih podplatov vseh vrst in veliko
navadnega gornjega in galanterijskega usnja, po
najnižjih cenah.

Za do sedaj izkazano mi naklonjenost se vsem
cenjenim odjemalcem najtopleje zahvaljujem, ter
se priporočam za nadaljnja cenjena naročila ali
za cenjene obiske, ter beležim
z odličnim spoštovanjem

Matevž Turnar

trgovina usnja in čevljariskih potrebščin.

Ljubljana, Komenskega ul. 36

NA DEBELO

NA DROBNO

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Triindvajseto poglavje.

Živeli so kot ptički.

Drevo, na katerem so našli zatočišče Glenarvan
in tovariši, je bilo še najbolj podobno orehu. Imelo
je prav tako svetlo listje. V resnici pa je bilo drevo
»ombu«, ki raste posamič na argentinskih ravninah.
Orjaško, zavito deblo je zasidrano v tleh ne samo
z debelimi koreninami, ampak tudi z močnimi izrastki,
ki ga drže kar najbolj trdno. Zato je tudi moglo klju-
bovati navalu vodene stene.

Naš ombu je bil visok kakih sto čevljev, njegova
senca je zakrila prostor šestdesetih sežnjev. Vsa ta
orjaška »stavba« je počivala na treh debelih vejah,
ki so se cepile pri vrhu debela, kjer je imelo drevo
še šest čevljev v obsegu. Dvoje teh vej je rastlo skoro
navpično in nosilo neizmeren listnat soinčnik. Manjše
veje in vejice so se križale, prepletale in zapletale,
kot da jih je razporedil z usnen pletar. Tretja veja pa
je molela skoro vodoravno nad bobnečo vodo, tako da
so se najnižje veje že močile. Zdelo se je kakor daleč
štrleč rtič zelenega otoka, okrog katerega divja ocean.
V notranjosti velikanskega drevesa ni manjkalo pro-
stora. Listje je poganjalo bolj na konceh vej, tako da
je bilo v sredi vse polno pravih pravcatih jas zadosti
svežega zraka. Da si videl te veje, kako so se dvigale
v oblake s svojimi neštevilnimi vejicami in listjem,
prepletene in zvezane med seboj s slakom in sre-
botom, med katerimi so pronicali žarki zapadajočega
solncea, bi dejal, da nosi en sam ombu cel gozd.

Ob prihodu ubežnikov je zletelo z zgornjih vej vse
pernatu prebivalstvo in se še dolgo kregalo z vikom
in krikom na nesramne vsiljivce, ki so se tako proti-
stavljeno polastili hiše. Tudi ptički so pribežali na

samotni ombu. Bilo je na stotine najrazličnejših vrst:
kosi, škorce, škrijanci, med njimi pa so se vrtili isaka,
ilgero, in pa ljubki pikafloor, ki je majhen ptiček
žive barve. Ko so odleteli, se je zdelo, da je drevo
namah izgubilo vse cvetje.

Tako je bilo zavetišče Glenarvanove četice. Ko-
maj sta mali Grant in gibčni Wilson prišla na drevo,
že sta splezala na najvišje veje. Z glavo sta se doti-
kala zelene strehe. S tega razglednega stolpa sta
videla daleč naokoli. Morje, ki ga je naredila poplava,
jih je obdajalo od vseh strani. Kakor daleč je seglo
oko, mu ni bilo videti ne konca ne kraja. Nobeno dre-
vo ni morelo iz mokre gladine. Samo naš ombu je
stal ponosno med vodami in kljuboval njih naskokom.
V daljavi je nosila voda v smeri od juga proti severu
izruvana debela, krive veje, razdrte plotove razrušenih
pristav, tramove, ki jih je voda pobrala raz strehe,
utopljene živali, krvave kože in na zibajočem se dre-
vesu celo družino tulečih jagvarjev, ki so se obupno
oprijemali trhlega splava z ostrimi kremplji. V daljavi
je skoro nevidna črna pika obrnila nase Wilsonovo
pozornost. To sta bila Talkav in zvesta Tavka, ki sta
izginevala na obzorju.

Talkav, ljubi Talkav, je zdihoval Robert in
stezal roke za pogumnim Patagoncem.

— Reši se, gospod Robert, ga je potolažil Wilson.
Pa pojdiva pogledat, kaj dela gospod lord.

Naslednji trenotek sta se Robert Grant in mornar
že spuščala po vseh zelenih nadstropjih in se znašla
na vrhu debela. Tam so sedeli Glenarvan, major, Pa-
ganel, Austin in Mulrady. Nekaj jih je jahalo na vejah,
drugi pa so se jih oprijemali, da so se vzdružili v
ravnotožju, kakor se je pač komu prilegalo. Wilson
je podal poročilo o vsem, kar sta videla z Robertom
z vrha. Vsi so bili njegovega mnenja, kar zadeva Tal-
kava, le v tem si niso bili edini, ali bo Talkav rešil
Tavko ali Tavka Talkava. Položaj na drevesu je bil
brez dvoma bolj kritičen. Res se ni bilo bati, da bi se
drevo udalo pritisku, toda vedno naraščajoča voda bi

mogla doseči tudi višje veje, zakaj tla so bila v tem
delu ravne nekoliko vdrtla, tako da je rastel ombu
v kotanji. Prva skrb Glenarvanova je bila, da ugotovi
s pomočjo zarez, kako je z vodno gladino. Pokazalo se
je, da je poplava zastala in najbrž že dosegla svoj
višek. To jih je nekoliko potolažilo.

»Kaj naj sedaj počnemo, je vprašal Glenarvan.
— Gnezda si naredimo, primaruha, je odgovoril
veselo Paganel.

— Gnezda, gnezda, je poskakoval Robert.
— Tako je, dečko moj, živeti moramo pač po
ptičje, ker ne znamo po ribje.

— Kdo nas bo pa pilal, je vprašal Glenarvan.

»Jaz« je odgovoril major.
Vsi so pogledali Mac Nabbsa. Major je sedel
udobno na naravnem naslonjaču, ki sta ga tvorili dve
prožni veji, v levici je držal premočen poln nahrbtnik.

»Oh, Mac Nabbs, je vzkliknil Glenarvan, po tem
vas spoznam. Vi mislite na vse! In celo v okolnostih,
ko je dovoljeno na vse pozabiti.

— Če sem se že odločil, da ne utonem, je odgo-
voril major, tega gotovo nisem storil z namenom, da
umrjem od lakote.

— Tudi jaz bi bil mislil na to, je pripomnil pri-
prosto Paganel, pa sem tako raztresen.

— In kaj je v nahrbtniku? je vprašal Tom
Austin.

— Živež za dva dni za sedem oseb, je odgovoril
Mac Nabbs.

— Dobro, je povzel Glenarvan, upam, da bo
voda v štirindvajsetih urah zadosti upadla.

— Ali pa, da najdemo pripomoček, da pridemo na
suho, je pristavil Paganel.

— Naša prva naloga je torej, da se najemo, je
dejal Glenarvan.

— Prej pa se je treba posušiti, jih je opozoril
major.

— Kako pa? Pri ognju? je vprašal Wilson
— I seveda. Treba ga je užzati.

Priporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslavanski knjigarni
v Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din; 20. zv.: Kralj gor, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL

80 komad. la hrastovih sodov

200—380 litrov v brezhibnem stanju, deloma enkrat, deloma dvakrat rabljeni, SE ODDAJO po zelo nizki ceni. Vpraša in ogleda se lahko pri tvrdki

»ALKO«, veletrgovina žganja
družba z o. z. — LJUBLJANA — Kolizej.

GOSTILNO vzamem v najem

v bližini MARIBORA. Vzame se tudi na račun. Ponudbe je poslati na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod: »Gostilna«.

Tovarniška zaloga pohištva

od najfinejše do najprostejše opreme po izredno znižanih cenah se dobi pri

ANDREJ KREGAR, tovarna pohištva

St. Vid
nad
Ljubljano
nasproti
kolodvoru
Vižmarje
Na velesojmu
razstava
v paviljonu
„E“

Ustanovljeno 1895

Trgovina glasbil Violine za šolo

gosli za orkester in vadi-
telje, italijan. mandoline,
goldklang-kitare, plunke,
bleh-instrumenti, pihala in
vsi drugi instrumenti, kakor
tudi posamezni deli v naj-
večji in najboljši izbiri. —
Strune svetovne znamke
„Ross-Pirazzi“ — Lastna
popravljalnica violin, har-
monik, tamburic itd. v zjamčeno strokovni izvedbi itd.

MARIBOR, Gosposka ulica 34

Sir

pravi bohinijski
polnomasten

stalno največja zaloga pri

Anton Verbič

Kraljevi Dvorni dobavitelj
Ljubljana, Stritarjeva ulica 2

Velesojmu paviljon E 131—132

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. v Ljubljani

Zvonarna

ustanovljena leta 1688., do-
bavlja priznano prvovrstne
bronaste ZVONOVE
čistih glasov po konkurenč-
nih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

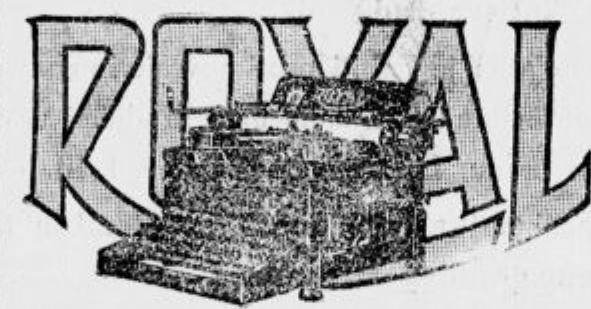
Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“
milo, ima prijetno delo in je
hitro gotov. Jaz ne perem
nikdar z drugim kakor z
„GAZELA“ milom.

Moderne pisarniške opreme

Velesojmu pav. H 448-450

RONEO ZAGREB
Gundulićeva ul. 22

Ima v izlozbi sledeče:
Brunsviga računske
stroje, Royal pisalne
stroje, Mercedes ra-
čunske stroje, Dalton
seštevalne stroje, Ro-
neotype tiskar. stroje,
Roneodex ležeča kar-
toteke, Roneo železna
omara, Roneo nume-
ralfa Flexa nabiralnik.

Je stara govornica in priznana je resnica,

da se moški šofci, caigi, vse moško peri-
lo, modrocngradl, rujava in bela kotenina,
različni barhenti in vse druge reči pri
IONU KROŠEJ na Martinovi cesti
(v lastni prenovljeni hiši)
najboljše in najcenejše dobi.

Pri „Solncu“ K. Widmayer Pogačarjev trg

Perilo, manufaktura, opreme za neveste in novorojenčke,
abtahi (peče). Vsakovrstne pletenine en gross — en detail.

Tražite cjenik od tvrtke

„KONZUM“ veletrgovina mješovitom robom

vlastnik Aleksandar Eisler

prije »BANIJA«

trgovačko prometno društvo

Karlovac, Florijanska ulica br. 2
(bivša Stahičeva kuća)

Brzovajni naslov: »Konzum«, Karlovac.

Interurbani telefon br. 10.

ČEK-RAČUN pošt. ček. zav. u Zagrebu, br. 35.544.
GIRO-RAČUN kod Gradske štedionice u Karlovcu.

Skladište pamuka tvornice »Dugaresa« i
»Venecija«.

Tvorničko skladište petroleja.

Tvorničko skladište šećera.

Izravni uvoz kave i ostale kolonijal. robe.

Tvorničko skladište žigica »Vrbovsko«.

Veliko skladište salame, slanine i masti.

Skladište brašna i posija iz prvovrstnih
banatskih mlinova.

Veliko skladište morske i krečanske soli.

Veliko skladište

svih vrsti kandita i čokolade.

Veliko skladište sapuna

»Schicht«, »Gazela«, »Lavov« i »Zlatorog«

Veliko skladište manufakturne robe.

Veliko skladište špecerajске, kratke i

pletene robe.

Izravni uvoz D-M-C robe.

Izravni uvoz konca marke »Steznik«.

Tražite cjenik!

Vsem obiskovalcem velesojma

se priporoča, da si ogledajo RAZSTAVO v paviljonu
»I« št. 624 — kjer je razstavila tvrdka

F. in I. Goričar — »Pri Ivanki«

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 29

predmete damske konfekcije lastnega izdelka in sicer:
plašče, bluze, oblečke, velike in otroške predpasnike
itd. v krasni izbiri. — V tej trgovini se dobi tudi razno
moško in žensko perilo po najnižjih cenah. — Geslo
tvrdke je: Mali, a tem gostejši dobiček. — Za trgo-
posebno nizke cene!

TOVARNE

ČEVLJEV

PETER KOZINA & CO, TRŽIČ

prodaja od danes naprej svoje izdelke po znatno znižanih cenah.
Interesenti glede samoprodaje dobe pojasnila na Velesojmu, pav. „J“

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predjemi in krediti vsak
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzovajke: Kredit Ljubljana

Tel. 40, 457, 548, 805, 806